

خلاصه مقالات

پنجمین همایش علمی دانشجویان ایرانی در روسیه

۶ اسفند ۱۳۹۰

دانشگاه دولتی علوم انسانی روسیه

برگزارکنندگان:

- رایزنی علمی و سرپرستی دانشجویان ایرانی روسیه و آسیای میانه
- انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی مقیم مسکو
با همکاری:
- دانشگاه دولتی علوم انسانی روسیه

دبیر علمی همایش: دکتر سید علیرضا اقوامی

دبیر اجرایی همایش: مهندس محمد کاظم هادوی

طرح جلد: مزدک احمدی

ناشر: انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی مقیم مسکو

تاریخ انتشار: اسفند ماه ۱۳۹۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شورای سیاستگذاری همایش

۱. محمدکاظم هادوی - دبیر و مسئول تشکیلات انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی در مسکو
۲. سید علیرضا اقوامی - مسئول کمیته علمی انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی در مسکو
۳. حسام جعفری - مسئول مالی و تدارکات انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی در مسکو
۴. محمد حسین مقدسی - دانشجوی دکترای طراحی صنعتی دانشگاه دولتی طراحی و فناوری مسکو
۵. حسن بیارجمندی - دانشجوی دکترای حقوق دانشگاه دولتی روابط بین الملل مسکو
۶. سید رضا حسینی - دانشجوی دکترای زیبایی شناسی، دانشگاه فرهنگ و هنر مسکو
۷. هادی بهارلو - دانشجوی دکتری دانشکده زبان روسی دانشگاه دولتی مسکو لومانوسف
۸. کاوه اسماعیلی - دانشجوی دکترای دانشگاه دولتی نفت و گاز مسکو
۹. حمید رضا دادو - دانشجوی دکترای زبان روسی انستیتو دولتی زبان روسی پوشکین در مسکو

بخش های همایش

۱- زبان روسی و ادبیات

۲- علوم انسانی و هنر

۳- فنی و مهندسی

اعضای کمیته علمی بخش زبان روسی و ادبیات

۱. دکتر لیوون نیکولایویچ ساکیان، استاد گروه زبان شناسی عمومی انستیتوی زبان روسی پوشکین در مسکو

اعضای کمیته علمی بخش علوم انسانی و هنر

۱. دکتر محسن حیدرنیا، هیئت علمی دانشگاه آزاد شهر ری، دکترای تاریخ و تمدن اسلام
۲. دکتر محمد مهدی محبتی، هیئت علمی دانشگاه دولتی زنجان، دکترای ادبیات فارسی

اعضای کمیته علمی بخش فنی و مهندسی

۱. دکتر بهروز ابطحی، عضو هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی، دکترای بیولوژی
۲. دکتر سید ناصر طبایی، دکترای فیزیک

پیشگفتار

پتانسیلهای بالای علمی در مراکز آموزش عالی در روسیه و گسترش حضور جوانان جوینده علم به این مراکز لزوم شناخت و برنامه ریزی صحیح برای استفاده مطلوب از این فرصتها را بیش از پیش برجسته می کند. بی تردید تقویت پایه های علمی دانشجویان مشغول به تحصیل در کشور پهناور روسیه و انتقال دستاوردها و ظرفیتهای ارزشمند علمی به کشور عزیزمان ایران می تواند پشتوانه ای گرانبها برای تعالی علمی و صنعتی ایران اسلامی باشد که نیاز به تلاش و همت مضاعف دارد.

در این راستا انجمن اسلامی با هدف ایجاد ارتباط علمی بین دانشجویان ایرانی از یک سو و شناخت سرمایه ها و پتانسیلهای علمی در روسیه به مجامع علمی داخلی از سوی دیگر پنجمین کنفرانس علمی دانشجویان ایرانی را برگزار می کند. مجموعه حاضر چکیده ای است از آثار و مقالات ارائه شده در پنجمین همایش علمی دانشجویان ایرانی که برای اولین بار به صورت نسخه ای چاپی در محور تخصصی زبان و ادبیات روسی و همچنین محورهای علوم انسانی و علوم فنی به دو زبان فارسی و روسی (یا انگلیسی) در اختیار علاقمندان قرار می گیرد.

در پایان امید است نتایج این همایش، نقطه آغازی برای همکاری بیشتر مراکز آموزش عالی ایران و روسیه، تبادل تجربیات دانشجویان و برگزاری باشکوه تر این همایش در سالهای آتی باشد. بی شک، برنامه ریزی و برگزاری این همایش با همکاری عده کثیری از دست اندرکاران، به ویژه اعضای محترم کمیته همایش میسر گردیده که از کوشش های مجدانه آنها تشکر و قدردانی می گردد.

دبیر علمی همایش

سید علیرضا اقوامی

فهرست مندرجات

زبان روسی و ادبیات

- ۸..... تجربه کار بر روی فرهنگ روسی-فارسی اصطلاحات هوافضا.....
- ۸..... بررسی اصطلاحات پایه ای نحو زبان روسی و ارائه معادل برای زبان آموزان فارسی زبانان.....
- ۹..... بررسی مقایسه ای انواع گونه های اطلاعات در زبان روسی و فارسی.....
- ۹..... اصطلاحات پایه ای حوزه دریایی و اصول تهیه فرهنگ دوزبانه دریایی برای فارسی زبانان.....
- نقش اصطلاحات و تعبیرات در آموزش زبان روسی به عنوان زبان خارجی و معیارهای انتخاب آن در کلاس های درس.....
- ۱۱..... چگونگی تفسیر متون ادبی از دیدگاه زبان و فرهنگ شناسی برای زبان آموزان روسی بر مبنای اثر "یوگنی آنگین".....
- ۱۱..... کارکردهای ارتباطی جملات مصدری سوالی.....
- ۱۲..... بررسی اجزای بدون معنی کلمه در زبان روسی.....
- ۱۳..... ارتباط الگوهای صرفی مقوله های جهت و نمود در زبان روسی: فرم مجهول انعکاسی افعال مطلق.....
- ۱۳..... حروف نداری) امری در زبان روسی.....
- ۱۴..... آداب معاشرت گفتار به عنوان جنبه ای از فرهنگ مردم (مقایسه روسی - فارسی در بیان عذرخواهی).....
- ۱۴..... ابرمتن و اهمیت کاربردی آن در متون الکترونیکی و اینترنتی.....
- تکنولوژی های آموزشی چند رسانه ای زبان روسی به عنوان زبان خارجی و معیار ارزیابی آنها.....
- ۱۵.....
- ۱۶..... تالستوی یک اصلاح طلب دیرین.....
- زنها بایستی به خود عادت کنند: درباره دنیای زن در آثار زنان اواخر قرن بیستم و آغاز قرن بیست و یکم (براساس آثار زویا پیرزاد).....
- ۱۶.....
- ۱۷..... ملک الشعرا بهار و سبک شناسی وی.....
- علوم انسانی و هنر
- ۱۹..... بررسی تطبیقی شعر و اندیشه تی.اس.البوت و احمد شاملو بر اساس مؤلفه های مدرنیته.....
- ۲۰..... دستگاه ها و ردیفهای موسیقی اصیل ایرانی.....

- نقاشی قهوه خانه، میراث هنرمندان گمنام..... ۲۱
- تکامل شیوه های نورگیری در معماری مساجد واقع در مناطق گرم و خشک ایران: بررسی تاریخی..... ۲۱
- آب و باغ در معماری ایرانی..... ۲۲
- نوروز فخر فرهنگ ایرانی..... ۲۴
- نقش انرژی در سیاست خارجی روسیه..... ۲۵
- تبیین نقش ترجمه در توسعه روابط فرهنگی ایران و روسیه..... ۲۶
- نفت و حقوق انتقال تکنولوژی، نفت و حقوق انتقال تکنولوژی..... ۲۶
- ضایعات رادیواکتیو و محیط زیست..... ۲۸
- سیاست‌های امنیتی و امنیت اجتماعی..... ۲۸
- بحران و مدیریت بحران..... ۲۹
- تفسیری از مفهوم ولایت مطلقه امر در اندیشه امام خمینی(ره)..... ۳۰
- مسائل فرهنگی و اخلاقی در کاربرد اینترنت در آموزش..... ۳۰
- بررسی رابطه بین میزان علاقه‌مندی به فناوری اطلاعات و ارتباطات و سطوح کاربرد آن..... ۳۰
- براساس مدل پذیرش مبتنی بر علاقه هال و هارد..... ۳۱
- نیم نگاهی به دانشگاه مجازی (روندهای مدرن توسعه آموزش مجازی دانشگاهی در ایران)..... ۳۲
- اهمیت فناوری اطلاعات و ارتباطات در بخش کشاورزی..... ۳۳
- تغییر و دگرگشت زبان مردم آذربایجان..... ۳۴
- ورزش و توریزم، آسیب شناسی و بازتوانی ورزشی، بررسی انواع، میزان شیوع و ارتباط سنجی آسیب های جسمانی در ورزشکاران پرورش اندام در رده سنی ۱۶-۲۵ سال..... ۳۴
- قشم، اکوتوریسم، ژئوتوریسم توسعه گردشگری..... ۳۵

● فنی و مهندسی

- معرفی و مقایسه روش های برآورد اقتصادی پیامدهای کیفیت پائین توان در سیستم های الکتریکی..... ۳۸
- محاسبه درجه بالاتر پراکندگی الاستیک الکترونهای..... ۳۸
- روش تحلیل تعادل ترک، در هنگام رسیدن ترک به مرز مشترک دو ماده..... ۳۹
- بهبود روش سنتز سیستم کنترل تطبیقی با مدل مرجع برای کنترل سیستمهای غیر-مینیمم فاز..... ۴۰

- بهبود روشهای الگوریتمی و ساختاری موجود، برای سازماندهی پروسه های هدایتی در فضای مجازی سیستم های توری..... ۴۰
- بررسی اثر ولتاژ بر ساختار لایه آندیک در غشاءهای آلومینا نانو حفره..... ۴۱
- اندازه گیری قدرت در راکتور تحقیقاتی تهران با استفاده از آشکارسازاتاقشکافت..... ۴۲
- تخمین تخلخل موثر در مخازن کربناته با استفاده از شبکه عصبی..... ۴۳
- اکسیداسیون کراکینگی مازادهای نفتی پارفین های سنگین مورد استفاده کرکینگ کاتالیستی برای تولید سوخته های سبک و پروپیلن..... ۴۳
- هیدروژن زدایی اکسایشی پروپان به پروپیلن در حضور دی اکسید کربن با کاتالیزور اکسید کروم..... ۴۴
- بررسی کاربردهای تکنولوژی لوله های قابل انبساط در صنعت حفاری..... ۴۴
- تاثیر نانو افزودنی های منتخب بر ریز ساختارها، خواص مکانیکی و خوردگی ترکیبات سیمان حفاری..... ۴۵
- بررسی مکانیزم اثر هم افزایی دوده و نانورس در آمیزه الاستومری بر پایه IIR/EPDM با سیستم پخت رزینی..... ۴۶
- بازبایی بهینه نفت با استفاده از امواج فراصوت در عملیات های سیلاب زنی..... ۴۷
- آنالیز پدیده بالا آمدگی سیالات به هنگام برداشت از چاه های نفتی ایران..... ۴۸
- ژئومورفولوژی سواحل جنوب غرب دریای خزر (مطالعه موردی: استان گیلان)..... ۴۸
- ارزیابی مدل کمی EPM جهت برآورد میزان فرسایش و رسوب در استان گلستان (مطالعه موردی آبخیز تول بنه-گرگان)..... ۴۹
- مطالعه شرایط سینوپتیکی طوفان گونو با تأکید بر اثرات آن بر جنوب شرقی ایران..... ۵۰
- مطالعه خشکسالی مناطق جنوب شرقی ایران از دیدگاه شاخصهای متعدد خشکسالی..... ۵۱
- تحلیل و بر آورد خشکسالی شهر تبریز گامی در جهت حفاظت از تالاب قوری گل و مقابله با بیابانزایی..... ۵۲
- شاخص های خشکسالی از دیدگاههای مختلف - معایب و محاسن آنها..... ۵۳

بخش اول

زبان روسی و ادبیات

از تجربه کار بر روی فرهنگ روسی-فارسی اصطلاحات هوافضا

هادی بهارلو، دانشجوی دکتری دانشکده زبان روسی دانشگاه دولتی مسکو لومانوسف

چکیده: در این مقاله به آنالیز فرهنگ های هوافضای موجود که می توانند در تهیه فرهنگ روسی-فارسی اصطلاحات هوافضا مورد استفاده قرار بگیرند، می پردازیم. فرهنگ های آنالیز شده در این مقاله از انواع روسی-فارسی، روسی-انگلیسی و انگلیسی-فارسی هستند و از نظر ساختار کلی فرهنگ و ساختار مدخل ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند و نقاط قوت و ضعف هر یک از آنها مورد ارزیابی قرار گرفته است. همچنین با تحلیل این فرهنگ ها گرایش های موجود در زمینه فرهنگ نگاری تخصصی معاصر مشخص گردیده اند.

کلید واژگان: فرهنگ روسی-فارسی اصطلاحات هوافضا، قواعد انتخاب اصطلاحات فارسی

* * *

بررسی اصطلاحات پایه ای نحو زبان روسی و ارائه معادل برای زبان آموزان فارسی زبانان

فاطمه محمدی، دانشجوی دکتری انسیتیتو دولتی زبان روسی پوشکین

چکیده: اهمیت این تحقیق اولاً بررسی معانی اصطلاحات نحو روسی از دیدگاه کاربردی در روند آموزش و ثانیاً، حل مسئله فقدان معادل های متناسب در فرهنگ ها و کتاب های آموزشی یا حل مسئله فقدان اصطلاحات در یکی از دو زبان می باشد. بررسی معادل های متناسب اصطلاحات نحو نشان می دهد، از آنجا که در نحو، اصطلاحاتی دیده می شوند که توسط دانشجویان مقطع کارشناسی به سختی درک می شوند و یا اساساً درک نمی شوند، لذا این مسئله

روند آموزش را با دشواری مواجه کرده است، بنابراین استاندارد سازی این اصطلاحات با هدف ارتقاء کیفیت آموزش زبان روسی ضروری به نظر می رسد.

کلید واژگان: اصطلاحات نحو، معادل، زبان روسی، زبان فارسی، واژه نگاری

* * *

بررسی مقایسه ای انواع گونه های اطلاعات در زبان روسی و

فارسی

مهدی نصیری، دانشجو کارشناسی ارشد رشته زبان روسی دانشگاه دولتی تربیت مدرس مسکو

چکیده: به کمک اصطلاحات می توان هر آنچه در اطراف انسان و حتی در خود انسان رخ می دهد از دیدگاه های مختلف بیان کرد. در این مقاله تحقیقی سعی بر آن شده تا اصطلاحاتی که در زبان روسی و فارسی به لحاظ فرم، معنا و ساختار با هم برابری می کنند در گونه های مختلف بررسی کرد. به بیان دیگر چهره واقعی اصلاحات را چه از لحاظ معنای درونی و چه از لحاظ فرم ظاهری با دیدگاهی جدید و با رویکردی متفاوت در این دو زبان به آن بپردازیم.

کلید واژگان: اصطلاحات، شکل، معنا، عنصر، سمبل، شباهت، تفاوت

* * *

اصطلاحات پایه ای حوزه دریایی و اصول تهیه فرهنگ دوزبانه

دریایی برای فارسی زبانان

مریم قدیانلو، دانشجوی دکتری دانشکده زبان روسی، انستیتو زبان روسی پوشکین

چکیده: مقاله حاضر به بررسی "اصطلاحات پایه‌ای حوزه دریایی و اصول تهیه فرهنگ دوزبانه دریایی برای فارسی‌زبانان" اختصاص یافته است.

توسعه صنعت دریایی ایران در دریای خزر، جایی که کشور روسیه و دیگر کشورهای مشترک‌المنافع نقش مهمی را در آن ایفا می‌کنند و همچنین نبود فرهنگ دریایی روسی-فارسی و حتی کارهای علمی در زمینه اصطلاحات دریایی به زبان روسی-فارسی موجب گردید تا این موضوع برای تحقیق انتخاب شود. این مقاله، مفاهیم و ویژگی‌های "اصطلاح"، "اصطلاح‌شناسی" و به ویژه "اصطلاحات دریایی" را بررسی می‌کند. همچنین جنبه‌های تئوری تهیه فرهنگ اصطلاحات و جنبه‌های کاربردی تهیه فرهنگ دوزبانه روسی-فارسی دریایی مصور مورد تحقیق قرار می‌گیرد. در مجموع ۷۰ اصطلاح به عنوان سرمدخل و ۱۳۱ ترکیب به عنوان زیرمدخل بررسی می‌شوند. هنگام کار، توجه زیادی به زبان انگلیسی به عنوان بهترین زبان واسطه می‌شود که زبان بین‌المللی و "زبان دریا" می‌باشد. این تحقیق گام مقدماتی در راه تهیه فرهنگ‌های دریایی روسی-فارسی، فارسی-روسی و روسی-انگلیسی-فارسی محسوب می‌شود و می‌تواند برای محققین علاقمند به تهیه چنین فرهنگ‌هایی منبع تحقیق باشد. با استفاده از نتایج حاصل از انجام این تحقیق، می‌توان کتاب‌های راهنمای فرهنگ‌نگاری و دیگر کتاب‌های درسی را برای استفاده آن دسته از متخصصین که فعالیت تخصصی آنها مرتبط با اصطلاحات دریایی است تهیه نمود. چنین کارهایی به نوبه خود، موانع موجود هنگام برقراری ارتباط زبانی بدون واسطه با مخاطب را از میان برمی‌دارد.

کلید واژگان: اصطلاحات دریایی، اصطلاح، اصطلاح‌شناسی، اصطلاح‌نگاری، زبان روسی و زبان فارسی.

نقش اصطلاحات و تعبیرات در آموزش زبان روسی به عنوان زبان

خارجی و معیارهای انتخاب آن در کلاس های درس

فرزانه شفیع، دانشجوی دکتری آموزش زبان روسی، انستیتوی تخصصی زبان روسی پوشکین

چکیده: هر زبان دنیای جدیدی را پیش روی زبان آموز قرار می دهد. هدف از آموزش زبان این است که زبان آموز بتواند با استفاده از مهارت های کسب شده طی دوره، با سخن گوینان به آن زبان ارتباط برقرار کند. واضح است که در هر مرحله از آموزش زبان، حجم مشخصی از اطلاعات در اختیار زبان آموز قرار می گیرد و هر مرحله که بالاتر می رود، حجم و محتوای این اطلاعات تغییر کرده و وی را به دنیای وسیع تری هدایت می کنند. در شرایطی که زبان آموز خارج از محیط زبانی قرار دارد، حجم و محتوای دروس باید به شکلی تنظیم شوند که همگام با افزایش ذخیره لغات و مطالب دستوری، زبان آموز را با فرهنگ نهفته در پشت واژگان و عبارات نیز آشنا سازند. در این فرایند، اصطلاحات و تعبیرات هر زبان می توانند بهترین منبع باشند. اصطلاحات از بطن زندگی مردم هر کشور خارج می شوند، به همین خاطر می توانند به خوبی روح و فرهنگ زندگی یک ملت را به تصویر بکشند.

کلید واژگان: اصطلاحات، فرهنگ، کشورشناسی

* * *

چگونگی تفسیر متون ادبی از دیدگاه زبان و فرهنگ شناسی برای

زبان آموزان روسی بر مبنای اثر "یوگنی آنگین"

مونا افشار، دانشجوی کارشناسی دانشکده زبان روسی دانشگاه دوستی ملل
چکیده: در این مقاله به چگونگی تفسیر و آموزش متون ادبی از دیدگاه زبان و فرهنگ شناسی برای زبان آموزان روسی در مقاطع پیشرفته بر مبنای اثر

جاودانه الکساندر سرگیویچ پوشکین، یوگنی آنگین می پردازم. بخش هایی از این اثر که در بردارنده نظرات شخصی شاعر در مورد رویدادها و قهرمانان اثر است، از دیدگاه زبان و فرهنگ شناسی مهم می باشد چرا که پوشکین از این طریق به نحوی کامل و روشن افکار خویش و وقایع اجتماعی آن دوره را به نمایش می گذارد. در بخش های مورد مطالعه تفکرات عمیق شاعر در باب زندگی شهری و روستایی، امور مردم و سرنوشتشان منعکس می شود. از این رو اطلاعات مفیدی در اختیار خوانندگان و آموزندگان قرار می دهد؛ و این ها همه گواه بر جایگاه مهم این اثر ارزشمند در آموزش زبان و ادبیات روسی می باشد.

کلید واژگان: چگونگی تفسیر و آموزش متون ادبی از دیدگاه زبان و فرهنگ شناسی در تدریس زبان.

* * *

کارکردهای ارتباطی جملات مصدری سوالی

سعیده دست آموز، دانشجوی دکتری دانشکده زبان روسی، دانشگاه دولتی مسکو
لومانوسف

چکیده: کارکرد اولیه جملات پرسشی، بیان سوال می باشد. در این حالت گوینده، در حالی که پاسخ را نمی داند و با فرض اینکه مخاطب جواب را می داند، مخاطب را برمی انگیزد تا اطلاعات لازم را در اختیارش قرار دهد. علاوه بر این، جملات پرسشی از یک سری کارکردهای ثانویه نیز برخوردار می باشند. این کارکردها زمانی تحقق می یابند که در وضعیت ارتباطی، بعضی از شرایط لازم برای موفقیت آمیز بودن سوال نقض شوند. جملات مصدری سوالی هم با کارکرد اولیه مورد استفاده قرار می گیرند و هم با کارکرد ثانویه. در این مقاله سعی شده است تا کارکردهای ارتباطی جملات مصدری سوالی بر مبنای کاربرد آنها در متن طبقه بندی شود.

کلید واژگان: سوال، جمله مصدری، کارکردهای ثانویه، گوینده، شنونده

* * *

بررسی اجزای بدون معنی کلمه در زبان روسی

مژده دهقان خلیلی، دانشجوی دکترای آموزش زبان روسی، دانشگاه ملی تربیت معلم مسکو

چکیده: مفهوم تجزیه کلمه در واقع همان تجزیه بن کلمه است. که این تجزیه تکواژهای بن کلمه در مواردی مشکل برانگیز است، زیرا این امر با مسائلی از قبیل ویژگی ترکیبی بودن زبان روسی، وجود ریشه‌ها و یا وندهای خاص و منحصر به فرد، وجود ریشه‌های وابسته و همچنین اجزای بی معنی درون ساختار بن در ارتباط است. از آنجایی که در ساختار بسیاری از کلمات زبان روسی معاصر، علاوه بر تکواژها، اجزای بدون معنی نیز وجود دارند، و به هنگام تقسیم اجزای کلمه این اجزای قابل جدا شدن نیستند، بررسی آن‌ها مورد اهمیت است.

کلید واژگان: تکواژ، میانوند، ریشه کاذب، پیشوند کاذب، شبه تکواژ، اجزای بدون معنی.

* * *

ارتباط الگوهای صرفی مقوله‌های جهت و نمود در زبان روسی: فرم

مجهول انعکاسی افعال مطلق

محبوبه علیاری شوره دلی، دانشجوی دکتری دانشکده زبان روسی دانشگاه دولتی مسکو لومانوسف

چکیده: مقاله حاضر به بررسی نقطه نظرات مختلف در زمینه مقوله جهت در زبان روسی می پردازد. در این مقاله به مساله وجود فرم مجهول انعکاسی افعال مطلق توجه خاصی شده و این امر از طریق تحلیل مثالهایی از سایت ملی زبان روسی (ruscorpora) بررسی می شود.

کلید واژگان: جهت فعل، گونه فعل، مجهول، فرم انعکاسی

* * *

حروف ندا(ی) امری در زبان روسی

فاطمه نظری، دانشجوی دکتری رشته زبان روسی دانشگاه دولتی تربیت معلم مسکو چکیده: در تمامی زبانهای رایج دنیا، منجمله زبان روسی آوایی(حروفی) وجود دارند که حروف ندا نام گرفته اند. تعدادی از این حروف ندا دارای ویژگیهای خاصی هستند، که بیان و ابراز کننده خواهش، دستور، نفی یا نهي برای انجام عملی یا کاری هستند، این حروف برای بیان این گونه جملات(خواهشی، دستوری) استفاده می شوند. این حروف بیانگر انواع مختلف نوع عمل می باشند. حروف ندا در زبان روسی بسیار متنوع و گسترده می باشند، این مقوله از علم زبانشناسی همچون مقوله های دیگر نیاز به بررسی و مطالعه بیشتری را دارد.

کلید واژگان: حروف ندا(ی) امری، حروف ندا(ی) محرک، حروف ندا(ی) احساسی

* * *

آداب معاشرت گفتار به عنوان جنبه ای از فرهنگ مردم

(مقایسه روسی – فارسی در بیان عذرخواهی)

زینب احمدی، دانشجوی دکتری متد آموزش زبان روسی دانشگاه ملی تربیت معلم مسکو

چکیده: زبان، سیستم نشانه ای در پروسه آداب و معاشرت است. فرهنگ گفتار به مقوله آداب و معاشرت وارد می شود که این مقوله از چهار عنصر تشکیل شده است: نرماتیف، ارتباطی، اتیکت (اخلاقی)، استتیک. آداب معاشرت به عنصر اخلاقی (اتیکت) فرهنگ گفتار مربوط می شود. میان فرهنگ آداب و معاشرت و اتیکت گفتاری ارتباط مستقیمی است. چه در زبان روسی و چه در زبان فارسی فرم های گوناگون هنر گفتار "عذرخواهی" وجود دارد.

کلید واژگان: زبان، معاشرت، آداب معاشرت گفتار، فرهنگ گفتار، عذرخواهی

* * *

ابرمتن و اهمیت کاربردی آن در متون الکترونیکی و اینترنتی

پیمان گلستان، دانشجوی دکترای آموزش زبان روسی، انستیتوی دولتی تخصصی
زبان روسی پوشکین

چکیده: در مقاله ی حاضر به بررسی ابرمتن، گونه گونی و ویژگی آن پرداخته شده، اهمیت کاربردی ابرمتن ها در آموزش مهارت های ارتباطی زبان به کمک صفحات اینترنتی و الکترونیکی مورد بررسی قرار می گیرد. ابرمتن به صفحاتی گفته می شود که از طریق ابر پیوندها با هم مرتبط هستند و با کلیک بر یکی از پیوندها می توان به طور خودکار به متن مرتبط دیگر حرکت کرده، اطلاعات مورد نیاز و توالی آنها را برای مطالعه انتخاب کرد. ویژگی تودرتو و ساختار غیرخطی ابرمتن زبان آموز را قادر می سازد تا موضوع درسی مورد نیاز خود را از بین حجم زیادی از مطالب غیر مرتبط بصورت انتخابی یافته و مطالعه نماید که در نهایت به آموزش مؤثر و فشرده ی مطالب زبانی می انجامد.

کلید واژگان: ابر متن، اینترنت، متن الکترونیکی، آموزش زبان

* * *

تکنولوژی های آموزشی چند رسانه ای زبان روسی به عنوان زبان خارجی و معیار ارزیابی آنها

مریم رضایی آذین، دانشجوی دکترای آموزش زبان روسی، انستیتوی دولتی زبان
روسی بنام پوشکین

چکیده: تکنولوژی چندرسانه ای در برابر برنامه های صرفاً متنی به کار می رود. در چنین برنامه هایی تا حد امکان از متن کمتر استفاده شده و بار اصلی انتقال پیام بر عهده سایر رسانه های تصویری یا صوتی از جمله صدا، عکس، ویدئو و انیمیشن است. در مقاله حاضر به مزایای تکنولوژی چند رسانه ای در تهیه ی کتب آموزشی الکترونیکی، اجزای تشکیل دهنده و ویژگی های آنها پرداخته

می شود و با در نظر گرفتن پارامترهای مختلف، تعدادی از برنامه های چند رسانه ای آموزش زبان روسی برای زبان آموزان خارجی مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرد.

کلید واژگان: تکنولوژی چند رسانه ای، کتب آموزشی الکترونیکی، معیار ارزشیابی

تالستوی یک اصلاح طلب دیرین

نفیسه نصیری، دانشجوی دکترای ادبیات روسی، دانشگاه ملی تربیت معلم مسکو
چکیده: تالستوی در دفتر خاطرات خود اولین جملات را در ارتباط با رمان اینگونه بیان میکند: " ۳ آگوست ۱۸۵۲، در رمان خود قصد دارم ظلم حکومتی را بر مردم فاش کنم و حتی باقی عمر خود را صرف حل این مشکل خواهم نمود. این هدف زندگی من است، خداوندا از تو سپاسگذارم، به من نیرو بده تا ادامه بدهم". مقصود از رمان " صبح ارباب" است که بازتاب بسیار روشنی از رویدادهای اجتماعی و سیاسی آن زمان می باشد. قهرمان اصلی رمان "صبح ارباب" تحصیلات خود را در دانشگاه نیمه تمام گذارده و با این عقیده که باید به زندگی سرف ها رسیدگی کند و سروسامانی دهد و با امید برقراری عدالت در زندگی رعیتی به زمینهای تحت اختیار خود باز میگردد. و این همان انعکاس یکی از شش اصلاحاتی "لغو بردگی و آزادی سرف ها" بود که بعد ها توسط الکساندر دوم انجام می شود.

کلید واژگان: اصلاحات ۱۹۶۱، لغو بردگی و آزادی سرف ها

زنها بایستی به خود عادت کنند: درباره دنیای زن در آثار زنان

اواخر قرن بیستم و آغاز قرن بیست و یکم (براساس آثار زویا پیرزاد)

مهناز نوروزی، دانشجوی دکتری دانشگاه دولتی تربیت معلم مسکو

چکیده: این مقاله به بررسی دنیای زنان در آثار زویا پیرزاد، نویسنده زن

معاصر ایران اختصاص یافته است. در مقایسه با آثار نویسندگان پیشین آثار او اغلب به مسائل خانوادگی و زندگی روزمره می پردازند. مهم ترین و اصلی ترین موضوعات مورد بحث آثار وی را می توان چنین برشمرد: زن و جامعه، روابط زن و مرد و نیز زن و دنیای مردسالاری. زویا پیرزاد با آشکار ساختن دنیای درونی قهرمانان زنش، بر این باور اصرار می ورزد که زن ابتدا خود باید به توانایی اش ایمان داشته باشد و به خود، به شخصیت و هویتش و آنچه که هست عادت کند.

کلید واژگان: زویا پیرزاد، دنیای زن، روابط میان فردی، زن و جامعه

ملک الشعرا بهار و سبک شناسی وی

محمد علی افیونی زاده اصفهانی، دانشجوی کارشناسی زبان و ادبیات روسی دانشگاه فدرال کازان

چکیده: ملک الشعرا بهار شاعر ادیب و نویسنده ی معاصر ایران ، در ۱۸ آذرماه سال ۱۲۶۵ خورشیدی در مشهد متولد شد. هنوز به سن ۱۸ سالگی نرسیده بود که پس از مرگ پدر به فرمان مظفرالدین شاه، لقب ملک الشعرای به او واگذار گردید استاد بهار میراث با ارزش و گرانقدری در نظم و نثر از خود به یادگار گذاشته است . آثار استاد بهار با وجود پایبندی به مکتب شعر قدیم توانسته است شعر خود را با خواسته های ملت هماهنگ سازد . او هرگونه تجدد در ادبیات را می پذیرد ولی سعی می کند اصول و سنت های قدیمی را حفظ کند.

کلیدواژگان: کلید واژگان : ملک الشعرا , محمد تقی بهار , سبک شناسی , ادبیات

فارسی

بخش دوم

علوم انسانی و هنر

بررسی تطبیقی شعر و اندیشه تی.اس.الیوت و احمد شاملو

بر اساس مؤلفه‌های مدرنیته

نرگس سنایی، دانشجوی دکترای نقد و نظریه ادبی (متن شناسی)

چکیده: ادبیات تطبیقی از مهمترین گونه‌های ادبی است که ما را در یافتن وجوه مشترک اندیشه‌های بزرگان جهان که از نظر زمانی و مکانی از یکدیگر فاصله دارند، یاری می‌رساند و به نقاط وحدت اندیشه بشری پی می‌برد که چگونه اندیشه‌ای در نقطه‌ای از جهان توسط اندیشمندی، ادیبی و یا شاعری مطرح می‌گردد و در نقطه دیگر همان اندیشه به گونه‌ای دیگر مجال بروز می‌یابد. مقاله حاضر نگاهی است تطبیقی به شعر، اندیشه، زمینه و زمانه دو شاعر بلندآوازه از دو فرهنگ و تمدن متفاوت: تی.اس. الیوت (۱۸۸۸-۱۹۶۵م.) انگلیسی و احمد شاملو (۱۳۰۵-۱۳۷۹هـ.ش) ایرانی. زمانه زندگی این دو شاعر از دیدگاه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی و فرهنگی همسانی‌هایی داشته است که نهایتاً به تولید آثار و اندیشه‌های مشابهی منجر شده است. شاملو در ایران به‌عنوان شاعری اجتماعی شناخته شده که همانند الیوت در برهه‌ای حساس و پر آشوب زیسته است. الیوت تحت تأثیر جنگ جهانی و دوران مدرنیسم بوده و شاعر ایرانی هم کودتای ۲۸ مرداد و همچنین جنگ جهانی دوم و دوران گذار از جامعه سنتی به مدرن را تجربه کرده است. در این مقاله، ابتدا مختصری درباره واژه مدرن و مدرنیته در اروپا و ایران بحث می‌شود؛ سپس با بهره‌گیری از شیوه نقد تطبیقی، مقایسه‌ای بین مضامین مشترک در آثار الیوت و شاملو، با تکیه بر مؤلفه‌های مدرنیته و مدرنیسم ادبی، صورت می‌گیرد. همانندی‌های زیادی بین شاملو و الیوت برای مطالعه تطبیقی می‌توان یافت و با توجه به همسانی‌های فراوان ذهنی و زبانی بین دو شاعر و با عنایت به همانندی‌های بسیار در تجربه‌های زیسته مشترک بین ایشان، می‌توان نتیجه گرفت که شرایط زیستی مشابه همواره می‌تواند آثار ادبی همگونی را پدید آورد.

کلیدواژگان: ادبیات تطبیقی، شعر انگلیسی و فارسی در قرن بیستم میلادی، مدرنیته، تی. اس. الیوت، احمد شاملو.

* * *

دستگاه‌ها و ردیف‌های موسیقی اصیل ایرانی

حمید رضا دادو، دانشجوی سال دوم مقطع دکتری زبان روسی در دانشگاه پوشکین
چکیده: موسیقی سنتی ایرانی، شامل دستگاه‌ها، نغمه‌ها، و آوازها، از هزاران سال پیش از میلاد مسیح تا به امروز سینه به سینه در متن مردم ایران جریان داشته، و آنچه دل‌نشین‌تر، ساده‌تر و قابل‌فهم‌تر بوده است امروز در دسترس است، بخش بزرگی از آسیای میانه، افغانستان، پاکستان، جمهوری آذربایجان، ارمنستان، ترکیه، و یونان متأثر از این موسیقی است و هرکدام به سهم خود تأثیراتی در شکل‌گیری این موسیقی داشته‌اند، از موسیقی‌دان‌ها یا به عبارتی نوازندگان موسیقی در ایران باستان می‌توان به «باربد» و «نکیسا» اشاره کرد.
موسیقی امروز ایران از دوره آقا علی‌اکبر فراهانی (نوازنده تار دوره ناصرالدین شاه) باقی مانده است که توسط آقا غلامحسین (برادر آقا علی‌اکبر) به دو پسر علی‌اکبرخان به نام‌های میرزا حسینقلی و میرزا عبدالله، آموخته شد و آنچه از موسیقی ملی ایران امروزه در دست است، بداهه‌نوازی این دو استاد می‌باشد که به نام «ردیف موسیقی» نامیده می‌شود. ردیف در واقع مجموعه‌ای از مثال‌های ملودیک در موسیقی ایرانی است که تقریباً با واژه رپرتوار در موسیقی غربی هم‌معنی است. گردآوری و تدوین ردیف به شکل امروزی از اواخر سلسله زند و اوایل سلسله قاجار آغاز شده‌است. یعنی در اوایل دوره قاجار سیستم مقامی موسیقی ایرانی تبدیل به سیستم ردیفی شد و جای مقام‌های چندگانه را هفت دستگاه و پنج آواز گرفت. از اولین راویان ردیف می‌توان به خاندان فراهانی یعنی آقا علی‌اکبر فراهانی - میرزا عبدالله - آقا حسینقلی و... اشاره کرد. ردیف‌هایی که اکنون موجود می‌باشند: ردیف میرزا عبدالله - ردیف

آقاحسینقلی - ردیف ابوالحسن صبا - ردیف موسی معروفی - ردیف دوامی -
ردیف طاهرزاده - ردیف محمود کریمی - ردیف سعید هرمزی - ردیف مرتضی
نی داوود - و... می‌باشند. و هم‌اکنون ردیف میرزا عبدالله - صبا و دوامی کاربری
بیشتری دارند و بیشتر در مکاتب درس موسیقی آموزش داده می‌شوند.
کلید واژگان: شور، ماهور، همایون، سه‌گانه، چهارگانه، راست پنجگانه، نوا

* * *

نقاشی قهوه خانه، میراث هنرمندان گمنام

رضا حسینی، دانشجوی دکتری زیبایی شناسی، دانشگاه فرهنگ و هنر مسکو
چکیده: نقاشی قهوه خانه یکی از انواع نقاشی در تاریخ هنر ایران می باشد.
توجه ویژه شاهان صفوی به هنر نقاشی روایتی، خلق آثار بدیع توسط
هنرمندان نقاش بر دیوار کاخ ها و عمارت ها و نیز اعلام تشیع از سوی دربار
به عنوان مذهب رسمی و از سویی توجه ویژه به برگزاری مراسم مذهبی و
عزاداری برای پیامبر اسلام (ص) و خاندان وی، خاستگاه این نوع نقاشی دوره
صفویه می باشد. اما سابقه شکل گیری نقاشی قهوه خانه بر اساس فرم و سبک
شناخته شده دوره قاجار می باشد که از دلایل آن می توان به توجه بیشتر
مردم به موضوعات مذهبی، به واسطه رونق مجالس روضه خوانی و برپایی مراسم
سوگواری در ماه محرم در تکیه ها و مساجد و همچنین فاصله گرفتن
هنرمندان از دربار و فعالیت در بستر اجتماع می توان ذکر کرد. این مقاله به
زمینه های شکل گیری، موضوعات و ویژگی این سبک خواهد پرداخت.

کلیدواژگان: نقاشی قهوه خانه، قاجار، خیالی نگاری

* * *

تکامل شیوه های نورگیری در معماری مساجد واقع در مناطق گرم و خشک ایران: بررسی تاریخی

محمد حسین مقدسی، دانشجوی دکتری، دانشگاه دولتی طراحی و فناوری مسکو

چکیده: از دیدگاه حفظ ارزشهای معماری پایدار، بهره گیری از نور روز در فضاهای داخلی مساجد اقلیم گرم و خشک، همواره با محدودیتهایی روبرو بوده است. نیاز به استفاده از نور روز جهت تأمین روشنایی مورد نیاز و در مقابل، جلوگیری از ورود آفتاب سوزان کویر به داخل فضاها، سبب آفرینش فنون نوآورانه ای در معماری ایرانی گردید. این تکنیکها به تدریج، همراه با توسعه مفاهیم معنایی فضا در دوران های مختلف معماری اسلامی تکامل یافته که سبب تفاوتهای کمی در کاربرد آنها در ابنیه مساجد می باشد. در این مقاله، ضمن تحلیل جایگاه نور در معماری مسجد به بررسی فنون رایج در نورگیری مساجد واقع در اقلیم گرم و خشک ایران پرداخته شده و ضمن مطالعه میزان کاربرد این تکنیکها در چند نمونه مسجد منتخب از چهار دوره تاریخ معماری اسلامی ایران در قالب منحنی های رشد و زوال، ارائه گردیده است. در این بازه تاریخی که از ابتدای دوره اسلامی تا دوره قاجار ادامه می یابد، سعی شده است ضمن رعایت اصل تداوم در معماری ایرانی، با توجه به پایه های نظری تحقیق، دلایل فراز و نشیب هریک از این فنون نیز تجزیه و تحلیل گردد.

کلیدواژگان: مسجد، معماری ایرانی، نورگیری، اقلیم گرم و خشک.

* * *

آب و باغ در معماری ایرانی

عباس حق شناس، دانشجوی دکترای معماری دانشگاه دولتی ساختمان مسکو

چکیده: با توجه به کمبود آب در اکثر مناطق ایران اگر نگوییم سرزمین ایران خشک و کم آب است حداقل این است که در زمره مکان های پر آب دنیا قلمداد نمی شود و لذا آب در این سرزمین یک عنصر مقدس به شمار می رفته و یکی از دغدغه های شیرین نیاکان ما داشتن باغی بوده که ساعاتی از وقت خود را در آن سیری کنند چنانچه آرتور بوب می نویسد در گوشه ذهن هر ایرانی باغی نهفته است. این چنین است که ایرانیان در ایجاد باغ هایی که

بتوانند بهشت را برایشان تداعی کنند همت زیادی کرده اند. چنانچه بی گمان یکی از نیکوترین جلوه های صورت و معنا برآمده از باورهای ایرانیان باغ ایرانی است و آنچنان در کار طراحی و ساخت باغ خبره گشته اند که یکی از چهار سبک باغ آرایبی در دنیا به نام باغ ایرانی شهرت یافته است. آن چیزی که بیش از همه در باغ ایرانی شگفت می نماید تجلی آب است در سرزمینی که ممکن است در آن ۷ ماه بارانی نبارد و به همین علت مردمان این سرزمین همیشه دست بر دامن خدا نهاده و از او طلب آب می کرده و هر ساله در اجتماعی بزرگ نماز استسقا جهت نزول نعمات الهی می خواندند. شکل و شیوه حضور حرکت آب در باغ دارای نظامی خاص و هماهنگ با هندسه و ساختار معماری آن بوده و در گونه های مختلف باغ ایرانی اشکال مختلف به خود می گیرد. استفاده از آب در باغ سازی ایرانی بسیار زیرکانه و هنرمندانه صورت گرفته است. آب نه تنها به منظور آبیاری و تغذیه گیاهان باغ به کار رفته بلکه استفاده مفهومی شاعرانه و هنرمندانه آن زینت بخش فضای باغ بوده و باحضور خود طراوت نشاط و حرکت و زیبایی را در آن می آفریند. نحوه ظهور و حضور آب بر اساس مفاهیم خاصی صورت می پذیرد و توزیع آن نیز پیرو نظم و قاعده ای است که از یک سو به ویژگی های فیزیکی و فنی آب و آبیاری توجه کرده و از سوی دیگر مفهومی واری زیبایی شناسی منظرسازی و معماری را مورد توجه قرار داده است. در باغ ایرانی معماری باغ معماری آب است. در هم آمیختگی آب و بنا پدیدآورنده حماسه ای بی نظیر از شعرو شکوه و موسیقی در خلوت درختان است. آب در باغ ایرانی با شیوه ای سنجیده و هوشمندانه در مسیرها جاری می گردد. در حوض ها و آب نما ها حضور می یابد و در آب شره ها و فواره ها فریاد بر می آورد و با حرکت و صدا و نما و طراوت خود جلوه گری می کند.

کلید واژگان: آب. نقش تزئینی و کاربردی آب

نوروز فخر فرهنگ ایرانی

منیره شعبانپور، دانشجوی دکتری، دانشگاه فرهنگ و هنر مسکو

چکیده: نوروز به عنوان یکی از قدیمی ترین و اصیل ترین عناصر فرهنگی ایران که توانسته با فلسفه وجودی خود بر فرهنگ و تاریخ کشورهای همسایه ایران تاثیر شگرف بگذارد، بسیار قابل تامل است و نباید به سادگی از این آیین باستانی گذشت. چراکه فرهنگ هر کشور در گرو پاسداشت ارزشها و الگوهایی است که در طول سالیان دراز توسط اجداد ما حفظ، منتقل و احیا شده اند.

سابقه برپایی نوروز بسی طولانی بوده و بی‌اغراق هزاران سال از آغازین جشن‌های نوروزی در ایران باستان سپری شده و این ما، ایرانیان نیک‌تبار هستیم که در درازنای این هزاره‌ها، خود و سرزمین‌مان و فرهنگ و تمدن دیرپایمان را در یک روز باشکوه ایرانی با نام نوروز پاس داشته و پاس می‌داریم. «نوروز» مجموعه تمامی ویژگی‌های رفتاری، روانی، فکری و تجربی آحاد مردم ایران است که به این سرزمین وابسته‌اند، مردمی که در ایران‌زمین متولد شده‌اند، کار کرده‌اند و عاقبت در همین زمین سربرخاک تیره سپرده‌اند و اگر به نقاط دیگری هم سفر کرده باشند، باز هم فرهنگ خویش را به آن دیار رسانده‌اند، فرهنگی که در شمار ماندگارترین و پویاترین فرهنگ‌های جهان است و از دل ایران سرافراز برآمده و بر دل دوستداران ایران هم نشسته است. و هر گاه از آن فرهنگ سخنی بر زبان جاری می‌شود، دل انسان به طپش می‌افتد، شادی بر جانش می‌افکند، وجود ایشان مالا مال و لبریز از عشق به زادگاه این فرهنگ یعنی «ایران» می‌شود و آنگاه با قطره اشکی به استقبال نوروز و خاطرات آن دل می‌سپارد.

کلید واژگان: فرهنگ ایرانی، نوروز، هفت سین

نقش انرژی در سیاست خارجی روسیه

سمیه پسندیده، دانشجوی دکترای دانشگاه دولتی تربیت معلم مسکو

چکیده: افزایش جهانی قیمت نفت برای روسیه که یکی از اصلی‌ترین صاحبان منابع انرژی فسیلی در جهان محسوب می‌شود این فرصت را فراهم کرد تا با بهره‌گیری از آن مشکلات اقتصادی خود را که پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی ایجاد شده بود، سامان بخشد. رهبران روسیه دریافتند که به واسطه ظرفیت بالای منابع نفت و گاز این امکان را دارند تا از انرژی به عنوان یک عنصر تاثیرگذارتر استفاده کنند و میزان نفوذ خود بر کشورها و به خصوص کشورهایی که مصرف‌کننده انرژی روسیه هستند را بیشتر کند به خصوص که روسیه سخت خواهان بازگرداندن اعتبار و قدرت قبلی خود در میان سایر کشورها بود. لذا نوشتار حاضر در پی پاسخ به این پرسش است که نفت و گاز چه نقشی در سیاست خارجی روسیه داشته است؟ فرضیه‌ای که در ادامه به آزمون نهاده خواهد شد، این است که «افزایش جهانی قیمت نفت و گاز مخصوصاً در دوره ریاست جمهوری پوتین باعث بهبود اوضاع اقتصادی در روسیه شده و زمینه را برای استفاده از انرژی در سیاست خارجی این کشور فراهم نموده است، به طوری که سیاست خارجی این کشور قدرتمندانه‌تر عمل کرده است». در پایان به صورت کلی این نتیجه حاصل شد که با توجه به کشمکش‌های موجود میان روسیه و کشورهای دیگری که به نوعی وابسته به انرژی روسیه هستند به‌رغم اظهارات سیاستمداران روسیه مبنی بر عدم استفاده ابزاری از انرژی، این اتفاق صورت گرفته است و می‌توان موارد اکراین، گرجستان، بلاروس و ترکمنستان را شاهد بر این ادعا دانست.

کلید واژگان: انرژی - سیاست انرژی - سیاست خارجی - روسیه

تبیین نقش ترجمه در توسعه روابط فرهنگی ایران و روسیه

جواد مداحی مشیزی، دانشجوی دکتری فدرال کازان کشور روسیه

چکیده: ترجمه تنها انتقال معنی از زبانی به زبان دیگر نیست بلکه دیدگاه دو فرهنگ متفاوت است. ترجمه، تلاشی است برای یکسان سازی دانش در سطح جهان و گامی است استوار به سوی ارتباط ملتها. بنابراین ترجمه، حرکتی است اصیل و ریشه دار که در آن چگونگی و نوع تصمیم مترجم در برخورد با فرهنگ مبدأ در مسیر و چگونگی ورود آن فرهنگ به فرهنگ مقصد و گیر و دار برخاسته از این رویایی تأثیر می گذارد و در میان اقوام غیر هم زبان رابطه ای فرهنگی به وجود می آورد. در این زمینه وظیفه ی مترجم، تجدید حیات یک ملت است که ملت ایران و روسیه نیز در شمار این ملتهایند. در این نوشتار، نگارنده کوشیده با ذکر شواهدی چند از فعالیت های مترجمان و محققان روس درباره فرهنگ و ادب فارسی و نیز تلاشهای محققان و مترجمان ایرانی در زمینه ی فرهنگ و ادب روسی، نقش ترجمه را در نزدیکی و دوستی دو ملت ایران و روسیه نشان دهد. بررسی های انجام شده نشان می دهد که ترجمه نقش بارزی در فهم فرهنگ و ادب دو ملت ایفا نموده است و اساسی ترین نقش در ایجاد روابط فرهنگی میان دو ملت ایران و روسیه برعهده اشخاص برجسته ای در این دو ملت بوده است که از میان شاعران فارسی، به ترتیب؛ خیام، حافظ و فردوسی بیشترین توجه مردم روسیه را به خود معطوف داشته است و در میان ایرانیان نیز لف تالستوی، آنتوان چخوف و پوشکین از محبوبیت های ویژه ای برخوردار بوده اند.

کلید واژگان: ارتباط فرهنگی، ترجمه، زبان روسی، زبان فارسی

نفت و حقوق انتقال تکنولوژی، نفت و حقوق انتقال تکنولوژی

محسن مطور، دانشجوی دکتری حقوق بین الملل دانشگاه دوستی ملل روسیه

چکیده: بیش از یکصد سال از حفر اولین چاه نفت در ایران می‌گذرد و صنعت نفت کشور، با در اختیار داشتن بخش قابل ملاحظه‌ای از کل ذخایر نفت و گاز جهان، محور اصلی توسعه اقتصادی کشور به شمار می‌رود. استخراج و تبدیل این منابع به محصولات دارای ارزش‌افزوده بالا، مستلزم بکارگیری تکنولوژی‌های پیشرفته است؛ ولی متأسفانه قابلیت‌های تکنولوژیکی این صنعت در ایران، نه تنها هیچ گاه در حد توانمندی‌های مورد نیاز برای تجاری‌سازی تکنولوژی‌های جدید نبوده بلکه عمدتاً در حد تولید فرآورده‌هایی با ارزش کم یا متوسط بوده است. این امر ضرورت توجه به مدل قراردادهای کاربردی در صنعت نفت ایران، و مقایسه‌ی آن را با مدل‌های کارآمدتر، روشن می‌سازد. قراردادهای کاربردی صنعت نفت در ایران چندان متنوع نیست و امروزه تنها می‌توان آن‌ها را در بخش بالادستی به بای بک و فاینانس منحصر دانست؛ که این امر بیشتر ناشی از ساختار حقوقی و قانونی موجود، در زمینه‌ی صنعت نفت است. این در حالی است که، قراردادهایی مانند قرارداد سرمایه‌گذاری مشترک، با توجه به ظرفیت بالایی که در زمینه‌ی انتقال تکنولوژی دارند، در سطح بین‌المللی با استقبال روز افزون مواجه شده‌اند. اگر چه قراردادهای نفتی، از هر نوعی که باشند، به منظور انتقال تکنولوژی مورد استفاده کشورها قرار نگرفته‌اند و هدف از انعقاد چنین قراردادهایی تامین سرمایه مالی و غیر مالی برای اکتشاف؛ بهره‌برداری و فروش نفت می‌باشد، ولی نمی‌توان معتقد بود که (اصولاً) از این نوع قراردادها نمی‌توان انتظار تأمین حتی بخشی از نیازهای تکنولوژیکی کشور را داشت. فلذا می‌بایست مناسب‌ترین ساختار را در تامین اهداف تعیین شده در سند چشم‌انداز بیست ساله بکار گرفت. این امر در صورتی میسر خواهد بود که موانع قانونی موجود در این زمینه، برای استفاده از مدل‌های متنوع و نوین قراردادهای نفتی مرتفع گردد.

کلید واژگان: حقوق نفت، حقوق انتقال تکنولوژی، قراردادهای بین‌المللی

* * *

ضایعات رادیواکتیو و محیط زیست

محمدعلی کفایبی فر، دانشجوی دکتری حقوق بین الملل دانشگاه دوستی ملل

روسیه

چکیده: مواد رادیواکتیو یکی از انواع آلاینده‌های محیط زیست بشری هستند که با توجه به استفاده روز افزون از مواد اتمی در تولید انرژی، امروزه مورد توجه قرار گرفته است. آلودگی ناشی از این مواد ممکن است در اثر استفاده صلح آمیز از انرژی اتمی باشد مانند: دفع زایدات هسته‌ای، نیروگاه‌های هسته‌ای، یا در نتیجه جنگ‌های هسته‌ای و بمب‌های اتمی ایجاد شود. بر اساس مقررات عرفی و نیز طبق مفاد معاهدات مربوط به آن، وارد کردن خسارت غیر لازم، و قابل اجتناب به محیط زیست به طور مستقیم و غیر مستقیم ممنوع است. کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو در سال ۱۹۴۹ که تقریباً کلیه کشورها در آن عضویت دارند، در مواد ۳۵، ۵۳ و ۱۴۷ کنوانسیون چهارم خود، به حمایت از محیط زیست پرداختند. مفاهیم این مقاله ناظر بر دو مقوله خواهد بود: (الف) بررسی تأثیرات ضایعات رادیواکتیو بر محیط زیست (ب) مدیریت ضایعات رادیواکتیو.

کلید واژگان: محیط زیست. ضایعات رادیواکتیو. آلودگی هسته‌ای. مدیریت ضایعات هسته‌ای

* * *

سیاست‌های امنیتی و امنیت اجتماعی

مهدی هدایتی شهیدانی، دانشجوی دکتری روابط بین الملل دانشگاه فدرال کازان

چکیده: پس از تحولات ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ الگوهای رفتاری درونی و بین‌المللی بسیاری از کشورها، بویژه ایالات متحده دستخوش تغییر و دگرگونی شد. سرعت فزاینده این تحولات به گونه‌ای بود که در جهت نیل به

سیاست‌های منتج از این تغییرات ، بسیاری از آرمان‌های بدست آمده مکاتب بشری دچار خدشه و آسیب‌پذیری گردیدند. تاسیس وزارت امنیت داخلی آمریکا یکی از نمادهای بارز این‌گونه از سیاست‌ها و تحولات ناشی از آن می‌باشد. اثرات و نتایج تشکیل این وزارتخانه در این خوانش مورد بررسی قرار خواهد گرفت. مفاهیم این مقاله ناظر بر دو مقوله خواهد بود: الف- بررسی سیاست‌های امنیتی ایالات متحده در درون جامعه آمریکا ب- سوالات گسترده پیرامون آزادی‌های مدنی و ارزش‌های آمریکایی.

کلید واژگان: امنیت داخلی، آزادی‌های مدنی، ارزش‌های آمریکایی ، تروریسم بین المللی

* * *

بحران و مدیریت بحران

سجاد سمیع پور، دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه فدرال کازان

چکیده: امروزه مدیریت بحران یک بخش اساسی از مدیریت است. قبل از تعقیب هر گونه اهداف بلندمدت، مدیریت بحران برای تضمین ثبات و موفقیت مستمر یک سازمان ضروری است. اساساً سازمانهایی که در معرض بحران قرار دارند به آمادگی بیشتری در برابر آن نیاز دارند. مدیریت بحران موثر، نیازمند یک رویکرد منظم و نظام مند است که مبتنی بر هوشیاری، حساسیت مدیریتی و یک درک خوب از اهمیت برنامه ریزی دقیق و آمادگی سازمانی است. بقاء اثربخش و کارآمد سازمان در مسیر ایجاد منافع کوتاه و بلندمدت برای صاحبان منافعش به نوعی هدفی استراتژیک محسوب می‌شود؛ از این منظر می‌توانیم شیوه‌هایی را که سازمان برای مقابله با آشفتگی‌ها و بحران‌ها و لذا تضمین بقای خود در نظر می‌گیرد، بخشی از استراتژی آن سازمان به شمار آوریم. در این مقاله مبانی شکل‌گیری نظریه‌ی مدیریت بحران به صورتی اجمالی مورد

توجه قرار گرفته و دیدگاههای گوناگون درباره بحران طبقه بندی می شود و راهکارهای مناسب برای مدیریت بحران پیشنهاد می شود .

کلیدواژگان: بحران، مدیریت بحران، رویکرد منظم و نظامند، هوشیاری و حساسیت مدیریتی.

* * *

تفسیری از مفهوم ولایت مطلقه امر در اندیشه امام خمینی(ره)

حسن بیارجمندی، دانشجوی دکتری حقوق دانشگاه دولتی روابط بین الملل مسکو

چکیده: قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اصل پنجاه و هفتم نوع ولایت امری را که رهبری مبتنی بر آن می باشد مطلقه دانسته است: «قوای حاکم در جمهوری اسلامی ایران عبارتند از قوه مقننه ، قوه مجریه و قوه قضائیه که زیر نظر ولایت مطلقه امر و امامت امت بر طبق اصول آینده این قانون اعمال می گردند.»

آنچه در این مقاله مورد توجه ما می باشد؛ بررسی مفهوم کلمه مطلقه در عبارت ولایت مطلقه امر ، مذکور در اصل پنجاه و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی بالاخص در آراء و اندیشه امام خمینی(ره) می باشد. اما در عین حال با توجه به جایگاه و اهمیت دیگر آراء و اندیشه ها در این مطالعه بدان ها نیز اشاره خواهیم نمود.

کلید واژگان: ولایت ، ولایت مطلقه، امام خمینی(ره)

* * *

مسائل فرهنگی و اخلاقی در کاربرد اینترنت در آموزش

سید امین عظیمی، دانشجوی دکتری دانشگاه فدرال کازان،

چکیده: در این مقاله کاربرد اینترنت و کامپیوتر در کشورهای در حال توسعه مانند ایران و روابط متقابل میان فرهنگ و کاربرد اینترنت مورد بررسی قرار گرفته است. در ابتدا تلاش شده است تا چگونگی تاثیر فرهنگ بر کاربرد

کامپیوتر و اینترنت و فناوری های دیگر بررسی شود. سپس بحث می شود چگونه اینترنت می تواند بر ارزش های فرهنگی به ویژه بر نگرش افراد برای کاربرد فناوری های جدید تاثیر بگذارد. به همین منظور مدل های گوناگونی که برای فرایند تغییر و کاربرد آنها در توصیف نقش هنجارهای اجتماعی و مسائل فرهنگی در اجرای فناوری های جدید مورد بررسی قرار می گیرد و تلاش می شود چارچوب مفهومی برای تحلیل و فهم نقش عوامل فرهنگی در اجرای فرایند تغییر فراهم شود. در پایان دیدگاه های گوناگون درباره نکات مثبت و منفی مسائل اخلاقی و فرهنگی در رابطه با کاربرد فناوری های نوین در کشورهای در حال توسعه اشاره می شود. این پژوهش براساس تحقیقات متعددی که توسط محققان در طی سالهای ۱۹۹۵ تا ۲۰۱۰ در حوزه کاربرد تکنولوژی های جدید در سیستم آموزشی ایران و بعضی دیگر از کشورهای در حال توسعه انجام شده نوشته شده است.

کلید واژگان: اینترنت، کامپیوتر، مدل های تغییر، کشورهای در حال توسعه، مسائل فرهنگی و اخلاقی

بررسی رابطه بین میزان علاقه مندی به فناوری اطلاعات و ارتباطات و سطوح کاربرد آن براساس مدل پذیرش مبتنی بر علاقه هال و هارد

نسیم سلیمانی، دانشجوی دکتری آموزش مجازی دانشگاه فدرال کازان، روسیه
چکیده: پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین میزان علاقه مندی و به کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات براساس مدل پذیرش مبتنی بر علاقه هال و هارد انجام شده است. جامعه آماری پژوهش، دبیران دوره متوسطه شهر اصفهان بودند. نمونه آماری شامل ۱۱۰ نفر از دبیران مدارس متوسطه بودند که به شیوه نمونه گیری تصادفی خوشه ای انتخاب شدند. روش پژوهش، توصیفی-

همبستگی بود. ابزارهای پژوهش شامل دو پرسشنامه: الف) پرسشنامه مراحل علاقه‌مندی هال و هارد وب) پرسشنامه سطوح کاربرد گریفن و کریستنسن بود. داده‌های حاصل از پژوهش با روش آماری ضریب همبستگی و تحلیل رگرسیون بررسی شدند. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین سطوح به‌کارگیری فاوا (عدم استفاده، آشنایی، آمادگی، تجدید و نوسازی، استفاده عادی، بهبود، تلفیق، و استفاده مکانیکی) و مراحل علاقه‌مندی (آگاهی، کسب اطلاعات، شخصی‌سازی، مدیریت فرایند، ارزیابی، هماهنگی، و تمرکز مجدد) در همه سطوح رابطه معنی‌دار مثبت وجود داشت. فقط بین سطح به‌کارگیری و مرحله مدیریت رابطه معنی‌دار وجود نداشت.

کلید واژگان: میزان علاقه‌مندی، سطوح به‌کارگیری، مدل پذیرش مبتنی بر علاقه، فناوری اطلاعات و ارتباطات، دبیران مدارس متوسطه

* * *

نیم‌نگاهی به دانشگاه مجازی (مورد ایران) **(روندهای مدرن توسعه آموزش مجازی دانشگاهی در ایران)**

مهدی واحدی، دانشجوی دکتری دانشگاه فدرال کازان

چکیده: مقاله به بررسی مفهوم یادگیری الکترونیکی و دانشگاه مجازی پرداخته و ضمن بیان مختصری از تاریخچه آن به اصول و مبانی و تجربیات جهانی در این زمینه اشاره دارد. مقایسه کشورهای مختلف جهان در زمینه یادگیری الکترونیکی، امکانها و محدودیت های این نوع آموزش هم در ادامه مقاله مورد توجه قرار گرفته است. در بخش بررسی موردی مقاله به بحث و تشریح مبسوط وضعیت جمهوری اسلامی ایران در حوزه یادگیری الکترونیکی و دانشگاه مجازی پرداخته شده است.

کلید واژگان: تحصیل الکترونیکی، دانشگاه مجازی، آموزش غیر حضوری، فناوری اطلاعات

* * *

اهمیت فناوری اطلاعات و ارتباطات در بخش کشاورزی

اقدس قمشه، دانشجوی دکترای اقتصاد دانشگاه دولتی تیمیریازف

چکیده: مقایسه تحولات سه دهه اخیر حاکی از آن است که این تحولات نسبت به گذشته تفاوت اساسی دارد. علت اصلی این اختلافها مربوط به انقلابی است که در «فناوری اطلاعات و ارتباطات» رخ داده است. گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات در کشورهای توسعه یافته باعث افزایش کارایی اقتصاد این کشورها شده است. بهبود عملکرد سازمانها، ظهور بازارهای جدید، بهبود متغیرهای خرد و کلان اقتصادی از دهه ۱۹۹۰ نیز، حاصل سیاستهای اشاعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در این کشورها می باشد. بی شک همه کشورها به اهمیت اشاعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در تمام حوزه‌ها پی برده اند و در برخی موارد آن را به عنوان ابزار توسعه و راه میانبر کشورهای در حال توسعه مطرح می کنند. این در حالی است که یکی از مهمترین شاخصها و معیارهای توسعه به مفهوم عام آن (توسعه پایدار) گسترش سطح دانش و اطلاعات در بخش کشاورزی است. انجام برنامه ریزیهای ملی و فراملی و استفاده هر چه بهتر از ظرفیتهای ناشناخته کشاورزی و همچنین گسترش استفاده بهینه از قابلیت های موجود این بخش نیازمند ایجاد یک تحول اساسی و نگرش جامع به پدیده اطلاع رسانی بوده و پرداختن به این موضوع امکان برنامه ریزی های دقیق، جامع و جزء نگر را در تمام سطوح و زیر بخشهای کشاورزی فراهم خواهد نمود. از این رو در کشورهای در حال توسعه و بخصوص ایران برای استفاده از فناوری به عنوان ابزار توسعه، باید سیاستهای مطلوب و بهینه گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات با توجه به امکانات و ساختار موجود کشور اتخاذ گردد.

کلید واژگان: فناوری اطلاعات و ارتباطات، کشورهای در حال توسعه ، توسعه کشاورزی

تغییر و دگرگشت زبان مردم آذربایجان

معصومه اختیاری، دکتری تاریخ دانشگاه دولتی مسکو

چکیده: از اثرات بسیار مهم کوچ‌ها و مهاجرت‌های ترکان به آذربایجان تغییر و تحول زبان ساکنان این دیار می‌باشد. زبان ترکی چندین قرن است که زبان مورد تکلم آذربایجانی‌ها و بعضی از مناطق مختلف ایران است. برغم مهاجرت‌های گسترده‌ی ترکان که از اواخر قرن پنجم هجری قمری آغاز شده بود، هم‌چنان تا دوره مغول و بعد از آن ادامه داشت، زبان دیرین آذربایجان در دوره ایلخانان نیز کاملاً از بین نرفته بود. سرانجام منجر به تغییر زبان قدیم آذربایجان به ترکی شد. از تغییر زبان مردم آذربایجان باید به مهاجرت، سکونت همه جانبه‌ی ترکان و در نتیجه افزایش جمعیت آذربایجان در طول تاریخ مهاجرت‌ها پی برد.

کلید واژگان: دگرگشت، زبان، ترکی، آذربایجان

ورزش و توریسم، آسیب شناسی و بازتوانی ورزشی، بررسی انواع ، میزان شیوع و ارتباط سنجی آسیب های جسمانی در ورزشکاران

پرورش اندام در رده سنی ۱۶-۲۵ سال

منوچهر حیدری، دانشجوی دکتری، دانشگاه تربیت بدنی، ورزش و توریسم مسکو
چکیده: این تحقیق با هدف بررسی انواع ، میزان شیوع و ارتباط سنجی آسیب های جسمانی در ورزشکاران پرورش اندام در رده سنی ۱۶-۲۵ سال به انجام رسید. به همین منظور ورزشکاران پرورش اندام باشگاه‌های شهر تهران با حداقل سه سال سابقه فعالیت به تعداد ۱۰۰ نفر نمونه آماری را تشکیل داده و

پس از جلسه توجیهی برگه‌های پرسشنامه (حاوی ۱۱ سؤال و ۱۱ جدول) در رابطه با میزان بروز آسیب در یک سال گذشته را تکمیل نموده و به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش آماری توصیفی برای داده‌های توصیفی با محاسبه فراوانی، و جهت آزمون فرضیه‌های تحقیق از آزمون «مجذور خی X^2 » در سطح اطمینان ۹۵٪ برای تعیین ارتباط سنجی متغیرها استفاده گردید. نتایج تحقیق حاکی از آن است که در وزنه‌برداران، اندام‌های فوقانی با ۲۱۹ مورد و بعد از آن اندام تحتانی با ۶۹ مورد و تنه با ۹۸ مورد و در مجموع ۳۸۶ مورد، در اعضاء مختلف انگشتان دست ۶۸، شانه ۵۸، زانو ۴۰، مچ دست و آرنج هر کدام ۳۰، کمر ۲۸، سینه ۲۴ و گردن ۲۲ مورد به ترتیب دارای بیشترین فراوانی آسیب بوده‌اند. هم چنین بخش اندام فوقانی با ۲۱۹ مورد نسبت به بخش های اندام تحتانی و تنه و ستون فقرات با آسیب دیدگی بیشتری مواجه بوده که در این رابطه: گرم کردن، مدت زمان تمرین در هر جلسه، شدت برنامه‌های تمرینی، استفاده از تجهیزات ورزشی و اصول تمرین در میزان شیوع آسیب‌ها موثر بوده است.

کلید واژگان: جراحی، پرورش اندام

* * *

قشم، اکوتوریسم، ژئوتوریسم توسعه گردشگری

خدیجه توکلی، دانشجوی دانشجوی سال اول دکتری رشته زبان روسی دانشگاه

دولتی تربیت مدرس روسیه

چکیده: سفر و گردش همیشه در طول تاریخ بشر جایگاه ویژه‌ای را داشته و امروز این صنعت که به صنعت گردشگری در جهان معروف است یکی از بزرگترین و پررونق‌ترین صنایع در حال رشد محسوب می‌شود. در این مقاله بر آنیم تا به صورت مفید و جامع موضوع اکوتوریسم، ژئوتوریسم توسعه گردشگری و تعریف آن‌ها در صنعت گردشگری، شباهت و تفاوت بین این دو

واژه، استراتژی‌های رشد صنعت گردشگری در زمینه اکوتوریسم و ژئوتوریسم، اصول و راهکارهای بنیادی در جزیره زیبای قشم را مورد بررسی قرار دهیم.
کلید واژگان: جزیره قشم، گردشگری، اکوتوریسم و ژئوتوریسم، اصول ژئوتوریسم و اکوتوریسم، اصل ژئولوژیکی

* * *

بخش سوم

فنی و مهندسی

معرفی و مقایسه روش های برآورد اقتصادی پیامدهای کیفیت پائین

توان در سیستم های الکتریکی

بهرام جابری، دانشجوی دکتری برق- قدرت، دانشگاه ملی تحقیقاتی انرژی مسکو
چکیده: استفاده روزافزون از عناصر الکترونیک صنعتی در انواع تجهیزات الکتریکی و تاثیر منفی آنها بر روی کیفیت توان از سوئی، و رواج کاربرد دستگاه های حساس در برابر کیفیت پائین توان از سوی دیگر، در دهه های اخیر باعث افزایش توجه از سوی محافل علمی و صنعتی نسبت به این موضوع گردیده است. معیار اصلی بنگاه های تولید، انتقال، توزیع و مصرف کننده انرژی الکتریکی در راستای اتخاذ تصمیم بمنظور اختصاص منابع برای بهبود کیفیت توان، مانند سرمایه گذاری در هر زمینه دیگری استفاده از تحلیل هزینه- سوددهی خواهد بود. در این مقاله کوشش شده است همراه با ارائه تاریخچه تدوین روش های برآورد اقتصادی پیامدهای کیفیت پائین توان، با در نظر گرفتن موقعیت پیشرفت های تکنولوژیکی، روش های متعارف فعلی و نیز روش های نوین پیشنهادی از نظر کارایی و دقت مورد مقایسه قرار گیرند.
کلیدواژگان: کیفیت توان، برآورد پیامدهای اقتصادی کیفیت پائین توان، بخش صنعتی، بخش مسکونی، اداری، تجاری.

* * *

محاسبه درجه بالاتر پراکندگی الاستیک الکترونیهای

سعید حسن پور، دانشجوی دکتری تکنولوژی پلاسما، دانشگاه ملی تحقیقاتی انرژی مسکو

چکیده: در این مقاله حالت های اساسی تئوری مکانیک کوانتومی پراکندگی اتم- الکترون و الگوریتم محاسبات انتقال فاز، دامنه پراکندگی، سطح مقطع پراکندگی و سطح مقطع متوسط پراکندگی با الکترونیهای با انرژی ۱۰ الکترون ولت مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج محاسبات سطح مقطع برخورد اتم-الکترون برای گاز

آرگون با نتایج محاسبات و آزمایشات دیگران مقایسه شده است و از آنجا سطح مقطع متوسط برخورد برای دو حالت ترسیم گردید.

کلید واژگان: پراکندگی اتم-الکترون، انتقال فاز، دامنه پراکندگی، سطح مقطع پراکندگی، سطح مقطع متوسط پراکندگی

روش تحلیل تعادل ترک، در هنگام رسیدن ترک به مرز مشترک دو

ماده

امین امینیان، دانشجوی دکتری هسته ای دانشگاه ملی تحقیقاتی انرژی مسکو
چکیده: مساله شکست در مواد کمپوزیت، میزان قابل توجهی از تحقیقات نظری در علم مکانیک شکست را به خود اختصاص داده است. به طور خاص در سال های گذشته، تجزیه و تحلیل اثر ترک ها و نقص های دیگر با مرز مشترک مواد الاستیک بسیار مورد توجه بوده است، هرچند تا بحال تنها به ترک هایی که در نزدیکی این مرز مشترک بوده اند پرداخته شده است. این مقاله به توسعه یک روش تحلیلی-عددی دو بعدی برای ترک های غیرخطی (منحنی شکل) که با هر زاویه دلخواه، از مرز مشترک بین مواد الاستیک شروع به رشد می نمایند، اختصاص داده شده است. با توجه به ویژگی های خاص این نوع ترک ها (یکسان نبودن خصوصیات الاستیک دو ماده و همچنین ویژگی منحصر بفرد تنش در نقطه ابتدایی ترک که بر روی مرز مشترک دو ماده قرار دارد) توسعه این روش نیاز به حل معادلات پیچیده ریاضی دارد.

روش توسعه یافته، امکان محاسبه تنش و ضریب شدت تنش (بر اساس علم مکانیک شکست) را برای بسیاری از ترک ها که در حالت نزدیک شدن و یا خروج از مرز مشترک دو ماده الاستیک می باشند را فراهم می سازد.

کلید واژگان: ترک، ماده کمپوزیت، مکانیک شکست، ترک منحنی شکل، روش تحلیلی

* * *

بهبود روش سنتز سیستم کنترل تطبیقی با مدل مرجع برای کنترل سیستمهای غیر - مینیمم فاز

سید علیرضا اقوامی، دانشجوی دکتری دانشکده کنترل و انفورماتیک، دانشگاه ملی
تحقیقاتی انرژی مسکو

چکیده: بسیاری از سیستمهای دینامیکی که بایستی کنترل شوند پارامترهای نامعلوم دارند که یا ثابت اند و یا به آهستگی تغییر می کنند. برای کنترل این سیستمها از کنترل تطبیقی با تخمین بهنگام پارامترها استفاده می شود. لیکن در روش سنتز سیستم کنترل تطبیقی مدل مرجع سیستم دینامیکی بطور پیش فرض خطی و مینیمم فاز در نظر گرفته می شوند. در این مقاله تاثیر صفرهای مثبت تابع تبدیل غیرمینیمم فاز بر روی دینامیک سیستم و محدودیتهای طراحی سیستم کنترل از جمله سیستم کنترل تطبیقی برای کنترل اینگونه سیستمها مورد بررسی قرار گرفته شده است. بر اساس آنالیز ساختار سیستم کنترل تطبیقی روش بهبود یافته سنتز سیستم کنترل تطبیقی مدل مرجع برای سیستمهای دینامیکی غیر مینیمم فاز پیشنهاد شده که در آن شرایط لازم پایداری سیستم در غالب تعیین بازه تغییر پارامترهای کنترل کننده تعیین شده است. درستی روش پیشنهادی با داده های گرفته شده از طریق مدلسازی کامپیوتری به اثبات رسیده شده است.

کلیدواژگان: سیستم کنترل تطبیقی، سیستمهای غیر مینیمم فاز

* * *

بهبود روشهای الگوریتمی و ساختاری موجود، برای سازماندهی

پروژه های هدایتی در فضای مجازی سیستم های توری

بی تا امیرشاهی- دانشجوی دکتری، دانشگاه راههای ارتباطی مسکو، آرکادی
بارسکی- پروفسور و دکتر در علوم فنی، دانشگاه راههای ارتباطی مسکو

چکیده: در این مقاله مشکلات اساسی استفاده از تکنولوژی توری برای ساخت سیستم‌های هدایتی، از جمله سیستم های زمان واقعی، مورد بررسی قرار می گیرد. هدایتگر سیستم، بسته ای از درخواستها را برای پروسور هاست در مرکز گرید، به منظور سازماندهی محاسبات توزیعی در شبکه محاسبه گر، ایجاد می کند. برای هر درخواست پاکت حاوی پاسخ در حداقل زمان آماده می شود. در این مقاله الگوریتم ساده ای پیشنهاد می شود که توزیع پاکت حاوی درخواست ها را در بین منابع محاسبه گر همسان در یک شبکه، بهینه می کند. برای کمینه کردن زمان جمع آوری پاسخهای محاسبات، ساختار حافظه ای موازی شکلی پیشنهاد می شود که بلوکهای آن آدرسهای مقصد ها هستند. ارتباط این بلوکها با پروسه های منابع کلاستر این امکان را فراهم می آورد تا تبادل داده به صورت همزمان امکان پذیر شود.

کلیدواژگان: فضای مجازی، تبادل داده، سیستم های توری، روشهای الگوریتمی،

* * *

بررسی اثر ولتاژ بر ساختار لایه آندیک در غشاءهای آلومینا نانو

حفره

محمد احمدی دریاکناری، دانشجوی دکتری دانشگاه فدرال کازان، احمد احمدی

دریاکناری، دانشجوی دکتری پژوهشگاه مواد و انرژی

چکیده: غشاءهای آلومینا آندیک از آلومینیم در محلول اسید اگزالیک بوسیله فرایند آندایزینگ دو مرحله ای ساخته می شود. این غشاءها به خاطر پایداری گرمایی و شیمیایی و ساختار سکنواخت حفره ها در محدوده نانومتر به مقادیر زیادی در صنعت استفاده می شود. در این مقاله مشخصاتی از قبیل قطر حفره و ضخامت لایه آندی و دانسیته حفره ها که به وسیله ولتاژ اعمالی محلول تغییر می کند. مور فولوزی این غشاءها به وسیله میکروسکوپ الکترونی روبشی بررسی شده است. نتایج نشان می دهد که غشاءها دارای اندازه حفره های ریز و

یکنواخت با کانال های موازی هم هستند. اندازه حفره ها در رنج ۴۰ نانومتر تا ۱۲۰ نانومتر با ضخامتی بیش از ۶۰ میکرومتر به دست می آید. با بررسی نتایج معلوم شد که اندازه حفره با ولتاژ رابطه مستقیم دارد. همچنین ضخامت لایه آندی هم با افزایش ولتاژ افزایش می یابد. نتایج بررسی ولتاژ بر روی غشاء آلومینا آندیک نشان می دهد که ولتاژ عامل مهمی در کنترل غشاءهای آلومینا آندیک می باشد.

کلیدواژگان: غشاء-آندایزینگ-نانو حفره

* * *

اندازه گیری قدرت در راکتور تحقیقاتی تهران با استفاده از

آشکارساز اتاکن شکافت

محسن احمدنیا، دانشجوی دکتری برق دانشگاه دوستی ملل، پروفسور محمدرضا اسکندری، دکتر حسین خلفی

چکیده: در این کار از یک آشکارساز اتاکن شکافت برای آشکارسازی شمارش نوترون ها استفاده شده ، این آشکارساز با استفاده از یک پوشش محفظه آلومنیومی ، در فواصل مختلف بطور شعاعی و محوری در اطراف قلب راکتورمورد آزمایش قرار گرفته و در پایان مکان مناسب برای آشکارسازنوترونی و نیز فاصلهای مناسب حدود 5.005 درصد ولی خطای Thermal Power برای آن در نظر گرفته شده است. خطای پایداری قدرت حدود ۸۳۴۶.۰ درصد می باشد. پس از کالیبره کردن، این سیستم به عنوان یکی از سیستم FC پایداری قدرت های نمایشگر قدرت راکتورتحقیقاتی تهران مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

کلیدواژگان: شارنوترون - توان راکتور - رفتار خطی - زمان مرده - آشکارساز اتاکن شکافت

* * *

تخمین تخلخل موثر در مخازن کربناته با استفاده از شبکه عصبی

مسعود مستاجران گورتانی، دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی نفت، دانشگاه
فدرال کازان

چکیده: یکی از پارامترهای اساسی در تخمین و تعیین ظرفیت مخازن کربناته، تخلخل موثر میباشد.

میباشد که این well test روش مستقیم تخمین این پارامتر استفاده
از داده های نمونه گیری و روش بسیار هزینه برو زمان گیر خواهد بود.

در این مقاله سعی در معرفی روشی جایگزین و بهینه با استفاده از داده های
پتروفیزیکی و مدل سازی غیرخطی و پارامتری شبکه های عصبی داریم. از
مزایای این روش کاهش زمان و افزایش سرعت میباشد.

کلیدواژگان: تخلخل موثر، شبکه های عصبی، داده های پتروفیزیکی

* * *

اکسیداسیون کراکینگی مازادهای نفتی پارفین های سنگین مورد

استفاده کرکینگ کاتالیستی برای تولید سوختهای سبک و پروپیلن

بابک صدق روحی، دانشجوی دکتری، دانشگاه دولتی نفت و گاز روسیه با نام
گوبکین

چکیده: در این مقاله اکسیداسیون کراکینگی مازادهای نفتی پارفین های
سنگین مورد استفاده کرکینگ کاتالیستی برای تولید سوختهای سبک و
پروپیلن مورد بررسی قرار گرفته شده است.

کلیدواژگان: اکسیداسیون کراکینگی، مازادهای نفتی، پارفین سنگین، سوختهای
سبک

* * *

هیدروژندایی اکسایشی پروپان به پروپیلن در حضور دی اکسید کربن با کاتالیزور اکسید کروم

کاوه اسماعیلی ، دانشجوی دکتری دانشگاه دولتی نفت و گاز گوبکین

چکیده: در این تحقیق ویژگی های اصلی کاتالیزورهای اکسیدی ، از جمله فعالیت آنها با حجمهای مختلف کروم در واکنش هیدروژن زدایی پروپان در حضور CO₂ مورد بررسی قرار می گیرد. بنا به نتایج، ۵٪ کروم مناسب ترین حجم کروم در کاتالیزور محسوب می شود.

کلیدواژگان: هیدروژندایی اکسایشی، پروپان ، کاتالیزورهای اکسیدی

* * *

بررسی کاربردهای تکنولوژی لوله های قابل انبساط در صنعت حفاری

سید شهاب طباطبایی مرادی، محمد نورایی پور، دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی نفت، دانشگاه دولتی کازان

چکیده: یکی از پیچیده ترین و هزینه برترین موارد (حدود ۲۰ درصد هزینه تکمیل یک چاه) در برنامه حفاری یک چاه، برنامه راندن لوله های جداری است. اهداف اصلی از راندن لوله های جداری، جدا کردن لایه های فشاری مختلف تحت الارضی و استحکام بخشیدن به چاه است. با افزایش عمق حفاری و راندن تدریجی لوله های جداری در اثر پدیده تلسکوپی (هر لوله جداری باید قادر باشد تا از درون لوله قبلی عبور کند) قطر داخلی چاه کاهش می یابد. این کاهش قطر می تواند در زمان افزایش عمق یک چاه قدیمی یا در هنگام راندن لوله های حفاری جهت مقابله با مشکلات پیش بینی نشده حفاری نظیر تورم شیل ها و غیره، اتفاق بیافتد. نتیجه کاهش قطر چاه چیزی جز کاهش پتانسیل

تولید از مخزن و افزایش هزینه های تولید نخواهید بود. این مقاله کاربرد تکنولوژی لوله های انبساط پذیر در مواجهه با این مشکلات را بررسی می کند. **کلیدواژگان:** صنعت حفاری، لوله های قابل انبساط.

* * *

تأثیر نانو افزودنی های منتخب بر ریز ساختارها، خواص مکانیکی و خوردگی ترکیبات سیمان حفاری

محمد نورایی پور، سیدشهاب طباطبایی مرادی، دانشگاه فدرال کازان

چکیده: سیمان کاری مناسب چاه های نفت و گاز با هدف اتصال و غیرقابل نشت کردن فضای میان چاه و لوله جداری و محافظت از آن انجام می گیرد. عملیات لوله گذاری و سیمان کاری از مهمترین و پرهزینه ترین بخش های عملیات حفاری چاه های نفت و گاز می باشد. عمرچاه ، مدت تولید و مدت بهره دهی به مقدار زیادی به توفیق در این عملیات بستگی دارد. این عملیات همانند سایر عملیات های اجرایی در حوزه نفت و گاز با مشکلات مختلفی روبروست؛ که برخی از آنها عبارتند از : هرزوری دوغاب سیمان ، زمان بندش نامناسب ، عدم اتصال مناسب در سطح مشترک سیمان و لوله ، بوجود آمدن ترک های میکروسکوپی در سنگ سیمان ، وجود تخلخل و قابلیت گذردگی در سیمان ، خورده شدن سیمان و جداری توسط سیال سازندی و بوجود آمدن الکترولیز با محیط ، پدیده مچالگی (Collapse) در بخش های پلاستیک و نمکی زمین و در مناطق فعال تکتونیکی ، نشت و مهاجرت گاز و ... تاکنون گزارشی مبنی بر پژوهش رسمی و جامع در زمینه کاربرد نانو مواد در سیمان حفاری در منابع معتبر علمی دنیا منتشر نشده است. اما در خصوص کاربرد نانو افزودنی ها به سیمان و بتن در صنایع عمران و سدسازی در دنیا تحقیقاتی انجام شده که نتایج آن در منابع معتبر علمی منتشر شده است. با توجه به هزینه های سنگین حفاری چاه های نفت و گاز و اهمیت حفظ سطح تولید از

مخازن با افزایش طول عمر چاه و مدت بهره دهی آن و به حداقل رساندن مشکلات زمان تولید، استفاده از فناوری های برتر نظیر فناوری نانو و علم نانو مواد در جهت ارائه راه کارهای بهینه می تواند بسیار مفید و موثر باشد. این پژوهش بستر لازم را جهت به کارگیری نانو مواد به عنوان افزایه های سیمان حفاری با توجه به نوع عملیات، وضعیت چاه و وضعیت لایه های زمین شناسی با هدف رفع، کاهش و بهبود مشکلات و عیوب سیمان چاه های نفت و گاز ایجاد می نماید.

کلیدواژگان: نانو مواد، نانو کامپوزیت، سیمان حفاری، افزایه های سیمان حفاری، خواص سیمان

* * *

بررسی مکانیزم اثر هم افزایی دوده و نانورس در آمیزه الاستومری

بر پایه IIR/EPDM با سیستم پخت رزینی

حجت اله سلمان، دانشجوی دکترای دانشگاه فدرال کازان، غلامرضا بخشنده، عضو هیئت علمی پژوهشگاه پلیمر و پتروشیمی ایران، تهران، امیر ارشاد لنگرودی، استادیار و عضو هیئت علمی پژوهشگاه پلیمر و پتروشیمی ایران، تهران

چکیده: در این مقاله اثر هم افزایی دوده و نانورس در آمیزه IIR/EPDM، بررسی شده است. جهت تولید نانوکامپوزیت از روش اختلاط مذاب دو مرحله ای استفاده شد. انبساط اولیه لایه های نانورس با اسید استئاریک مذاب انجام گرفت و سپس اختلاط روی میل دوغلتکی انجام شد. با افزودن تدریجی دوده حد تقویت شوندگی آمیزه با دوده تعیین گردید، در ادامه با افزودن ۳ Phr نانورس، افزایشی معادل ۲ مگاپاسکال در مقایسه با حداکثر استحکام کششی بدست آمده با دوده، مشاهده شد. نتایج WAXS، افزایش فاصله لایه های نانورس را از ۱.۸۸ به ۴.۶۵ نانومتر در نانوکامپوزیت را نشان داد. با توجه به تصاویر AFM، وجود نانورس در آمیزه تاثیر قابل توجهی

بر میزان پخش دوده در نانوکامپوزیت الاستومری گذاشته است که اثر هم افزایی دوده و نانورس را می توان به این امر نسبت داد.
کلیدواژگان: نانورس، نانوکامپوزیت، هم افزایی، دوده

* * *

بازیابی بهینه نفت با استفاده از امواج فراصوت در عملیات های

سیلاب زنی

مسعود عالی، دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی نفت، دانشگاه فدرال کازان
چکیده: در مخازن نفت حدود ۶۰٪ از نفت در جای اولیه مخزن بعد از عملیات های برداشت اولیه و ثانویه در مخازن باقی می ماند. این میزان بسته به شرایط زمین شناسی و پتروفیزیکی مخزن می تواند متفاوت باشد. با استفاده از روش های ازدیاد برداشت نفت میزان استحصال از مخزن افزایش می یابد و نفت بیشتری را در مخزن به حرکت می آید. با این حال هیچ روش بازیافت بهبود یافته نفت وجود ندارد که بتوان به صورت جهانی مورد استفاده قرار داد. یکی از روش هایی که می توان در روش بازیافت بهبود یافته نفت (IOR) از آن استفاده کرد، به کار بردن امواج صوتی و فراصوتی در مخزن است تا بتوان به وسیله آن کشش بین سطحی میان نفت و آب را از بین برد که نتیجه آن کاهش فشار موینگی در منافذ سنگ مخزن است. در این مقاله سعی شده است که تأثیر امواج فراصوتی در به جریان در آوردن نفت باقی مانده در منافذ (Sor) بررسی شود.

کلیدواژگان: سیلاب زنی، برانگیختگی موجی، اشباع باقی مانده نفت، تولید ماسه

* * *

آنالیز پدیده بالا آمدگی سیالات به هنگام برداشت از چاه های نفتی

ایران

عزیزاله خرمالی، دانشجوی دکتری دانشگاه فدارل کازان، صفر بیرانوند، فاضل عبد
الابادی

چکیده: عوامل موثر بر پدیده بالا آمدگی سیالات (coning) شامل دبی تولید نفت، تراوایی افقی، نسبت تراوایی عمودی به افقی، تخلخل، ضخامت مخزن، فاصله مشبک کاری شده، طول چاه (در چاه های افقی)، ارتفاع زیر مشبک کاری شده، نسبت تحرک سیالات و نسبت گاز به نفت است. شیوه کار بر مبنای بررسی رفتار نسبت گاز به نفت آزاد بر حسب حجم تولیدی نفت در نمودار $\log-\log$ است.

کلیدواژگان: چاه های نفتی و گازی، بالا آمدگی، برداشت

* * *

ژئومورفولوژی سواحل جنوب غرب دریای خزر

(مطالعه موردی: استان گیلان)

بهیار شیخی جولندان، دانشجوی دکتری دانشگاه دولتی مسکو- لومانوسف
چکیده: دریای خزر تا نئوژن در مجموعه اقیانوس پاراتیتس قرار می گرفت که اکنون دریای مدیترانه، دریای سیاه، دریای آزوف و دریای خزر از باقیمانده های آن است که پس از جدا شدن از دریا های باز در زمان پلیوسن بصورت دریاچه درآمد و از آن زمان مجموعه ای از فعالیت های زمین ساختی، نوسان تراز آب، اثر موج و جریانهای ناشی از آن و رودخانه ها، مورفولوژی آن را بصورت کنونی پدید آوردند. در این تحقیق که محدوده مورد مطالعه در سواحل جنوب غرب دریای خزر واقع شده است هر چند که در ابتدا عوامل موثر در شکل گیری و تحول ژئومورفولوژیکی مدنظر قرار گرفته ولی با این همه هدف اصلی مطالعه بررسی ژئومورفولوژی سواحل منطقه مورد نظر می باشد. مناظر زمین ریخت

شناسی نواحی ساحلی استان گیلان تحت تاثیر پدیده های زمین ساختی در زمان طولانی شکل گرفته اند که فرایندهای هیدرودینامیکی (نوسان تراز آب ، موج ، جریان، رودخانه) سبب تغییر شکل آن شده اند. وضعیت کنونی ساحل خزر شامل مرداب ها، خلیج ها، زبانه های ماسه ای بزرگ و دلناها از حدود ۱۰ هزار سال پیش با روند عمومی کاهنده تراز آب ایجاد شده اند، البته در چند دهه اخیر عوامل انسانی نیز به یکی از پارامترهای اساسی در تغییر شکل سواحل وارد شده اند که با ساخت سازه های ساحلی رودخانه ای مانع از عملکرد طبیعی در باسازی ساحل گشته و فرایندهای فرسایش را تقویت می کنند.

کلیدواژگان: دریای خزر، تغییرات ژئومورفولوژی، ساحل گیلان

* * *

ارزیابی مدل کمی EPM جهت برآورد میزان فرسایش و رسوب در استان گلستان (مطالعه موردی آبخیز تول بنه-گرگان)

نادر جندقی، دانشجوی دکتری مدیریت منابع آب-دانشگاه تیمیریازوف مسکو،
مائده پایروند، دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی منظر- دانشگاه تیمیریازوف مسکو
چکیده: فرسایش خاک و تولید رسوب یکی از معضلات اصلی در اکثر حوزه های آبخیز کشور بوده که باعث ایجاد خسارات زیادی از جمله کاهش عمر مفید مخازن سدها، آلودگی منابع آب شرب، کاهش حاصلخیزی خاک و غیره می شود. لذا داشتن اطلاعات کافی و دقیق از وضعیت فرسایش و رسوبدهی در حوزه های آبخیز جهت برنامه ریزی اصولی اجتناب ناپذیر می باشد. حوزه آبخیز تول بنه به جهت تامین بخشی از آب شرب شهر گرگان و همچنین وجود جنبه های توریستی و گردشگری حائز اهمیت می باشد. در این تحقیق در ابتدا با استفاده از نقشه ها، عکس های هوایی و همچنین بازدیدهای زمینی، اطلاعات مورد نیاز جمع آوری و پس از تعیین نمودن واحدهای کاری، میزان رسوب

سالانه حوزه از مدل EPM، ۵۲۵۴/۹ متر مکعب برآورد گردید. سپس با استفاده از آمار ایستگاه هیدرومتری نهارخوران در یک دوره آماری ۳۵ ساله، میزان رسوب واقعی حوزه ۶۲۶۷/۰۲ متر مکعب در سال تعیین و با نتایج مدل EPM مقایسه گردید. نتایج مقایسه دو روش مبین آن است که اختلاف مقادیر برآورد شده رسوب از مدل EPM با مقادیر واقعی حدود ۱۶ درصد می باشد. لذا با توجه به سادگی و در دسترس بودن پارامترهای مورد نیاز مدل EPM و با توجه به اختلاف نسبتاً کم نتایج آن با مقادیر واقعی در مقایسه با سایر روشهای تجربی، استفاده از این روش برای سایر مناطق با شرایط مشابه آبخیز مورد مطالعه توصیه می گردد.

کلیدواژگان: مدل EPM، فرسایش، رسوب، گرگان

* * *

مطالعه شرایط سینوپتیکی طوفان گونو با تأکید بر اثرات آن بر

جنوب شرقی ایران

رحمان زندی / دانشجوی دکتری GIS دانشگاه فدرال کازان- روسیه

چکیده: گرچه طوفانها غالباً سبب بارندگی شدید می شوند و وجود آنها برای حیات در کره زمین لازم است؛ اما در مواردی سبب از بین بردن حیات شده و این پدیده متأسفانه بیشتر از همین زاویه نگریسته می شود. در چند سال اخیر با توجه به پدیده تغییر اقلیم و گرم شدن آب اقیانوسها به عنوان منبع رطوبت طوفانها از یک طرف و دست اندازی انسان به محیطهای طبیعی حساس از طرف دیگر، بر شدت و فراوانی طوفانها افزوده شده است.

طوفان گونو یکی از این طوفانهای مخرب بود که از ۵ تا ۹ ژوئن سال ۲۰۰۷ در محدوده اقیانوس هند و دریای عمان رخ داد و کشورهای عمان و ایران را در بر گرفت. این طوفان بعد از تشکیل در اقیانوس هند (دریای عرب) در جهت شمال غرب حرکت کرد و در روزهای ۷ تا ۸ ژوئن - البته با قدرت و سرعت

کمتر- به سواحل ایران رسید. با توجه به خسارات فراوانی که در کشورهای منطقه و بخصوص ایران به وجود آمد، لزوم تفسیر و آنالیز اینگونه طوفان‌ها و اهمیت برنامه ریزی برای مقابله با این حوادث بر همگان روشن شد. در این راستا مطالعه‌ای پیرامون طوفان گونو به عنوان یکی از این طوفان‌ها در قالب این پژوهش انجام گردید.

کلیدواژگان: طوفان، جنوب ایران، گونو، زیست محیط، سینوپتیک

مطالعه خشکسالی مناطق جنوب شرقی ایران از دیدگاه

شاخصهای متعدد خشکسالی

ابوذر نصیری، دانشگاه فدرال کازان، حمید خیرالدین، استادیار دانشکده کویرشناسی دانشگاه سمنان، حسین شایسته زراعتی، دانشگاه سمنان، منصور کارکن ورنوسفادرانی، دانشگاه فدرال کازان

چکیده: خشکسالی یکی از مهمترین انواع مخاطرات طبیعی و پدیده آرام و مرموز است، که ناشی از فرآیند های آب و هوایی می باشد، شدت و فراوانی آن تا حدودی به موقعیت جغرافیایی محل بستگی دارد که هر چند سال یک بار در نتیجه کاهش میزان بارندگی اتفاق می افتد. در این مطالعه با توجه به وضعیت آمار بارندگی ایستگاه های سینوپتیک موجود در مناطق شرق و جنوب شرق ایران، داده های بارش سالانه ایستگاه های سینوپتیک مشهد، اصفهان، سبزوار، بیرجند، زاهدان، کرمان، بندرعباس و یزد در یک دوره 05 ساله انتخاب گردید. پس از انجام همگنی داده ها با استفاده از روش جرم مضاعف، نواقص آماری داده ها از روش همبستگی برطرف شده و سپس مقادیر شاخصهای RAI، PNPI و SPI و نیچه، SIAP و محاسبه گردید. براساس شاخصها

خشکسالی با درجات متعدد در تمامی ایستگاهها رخ داده است . شدت و فراوانی خشکسالی در دودوره 50 ساله و یک دوره 55 ساله مورد بررسی قرارگرفت . نتایج نشان داد که طبق PNPI ، RAI-5707 و نیچه شدیدترین خشکسالیها در 50 سال اول مورد مطالعه 5791 (برمبنای شاخص SIAP و) SPI 5787 بوقوع پیوستهاند . بیشترین - شدیدترین خشکسالیها در 05 سال سوم مورد مطالعه 0558 (وقوع خشکسالی براساس شاخص PNPI مربوط به ایستگاه بندرعباس، براساس شاخص RAI ، مربوط به ایستگاههای مشهد و سبزوار، براساس شاخص نیچه مربوط به ایستگاههای اصفهان، سبزوار و یزد، براساس شاخص SPI مربوط به ایستگاه مشهد، براساس مربوط به ایستگاههای یزد و اصفهان بوده است .

کلیدواژگان: شرق و جنوب شرق ایران، خشکسالی ، SPI ، SIAP

تحلیل و برآورد خشکسالی شهر تبریز گامی در جهت حفاظت از

تالاب قوری گل و مقابله با بیابانزایی

ابوذر نصیری، منصور کارکن ورنوسفادرازی، دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه فدرال کازان، حمید خیرالدین، استادیار گروه بیابان زدایی دانشکده کویر شناسی دانشگاه سمنان

چکیده: سیل و خشکسالی به عنوان دو روی یک سکه بیش از هر جای دنیا بر اقلیمهای ناپایدار مناطق خشک و نیمه خشک سایه افکنده اند. بررسی وقایع بارش حادث شده در یک منطقه با استفاده از شاخصهای مختلف هواشناسی می تواند به فهم انحرافات بارش حادث شده در یک منطقه کمک نماید مختصات جغرافیایی ایستگاه هواشناسی تبریز درجه و ۴۶ دقیقه طول

جغرافیایی و ۳۸ درجه و ۱۸ دقسقه عرض جغرافیایی قرار دارد و ارتفاع آن از سطح دریا ۱۳۴۰ متر می باشد. به لحاظ تقسیم بندی اقلیمی بر اساس روش دمارتن دارای اقلیم نیمه خشک می باشد. به منظور مطالعه و بررسی خشکسالی منطقه، داده های بارندگی ۳۰ سال (۱۳۸۴-۱۳۵۵) با استفاده از شاخص های توزیع استاندارد و درصد بارش از میانگین با استفاده از نرم افزارهای Excel و Spss مورد تحلیل قرار گرفت و خشکسالی های ضعیف، متوسط و روند آن برای منطقه استخراج شد. مروری بر وضعیت موجود تالاب های ایران نشان می دهد که بسیاری از آن ها در اثر عدم وجود شاخص های مدیریتی، مدیریت غیر کارآ، بهره برداری نامعقول، تغییر کاربری و تبدیل زمین های تالابی، سد سازی، شکار و صید غیر قانونی و صدور مجوز های قانونی شکار بیش از حد توان تحمل، کم آبی و خشک سالی، اجرای طرح های عمرانی، وارد کردن گونه های گیاهی و جانوری غیر بومی، احداث و توسعه مزارع تکثیر و پرورش آبزیان، احداث بزرگ راه ها، اکتشافات نفت در تالاب های ساحلی، استفاده از آب تالاب ها، سبب کاهش، خشک شدن و از بین رفتن تالاب های ایران شده است. که تالاب قوری گل یکی از آنهاست.

کلید واژگان: تجزیه و تحلیل خشکسالی، تالاب، قوری گل، مخاطرات طبیعی، درصد از بارش میانگین

شاخص های خشکسالی از دیدگاههای مختلف - معایب و محاسن

آنها

محمدامین مداح، دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه فدرال کازان
چکیده: یکی از مهمترین موضوعات در بررسی راهکارهای کاهش اثرهای خشکسالی، تقدم زمانی ارائه راهکارها می باشد. بدین عبارت که بخشی از این

راهکارها پیش، برخی حین و برخی بعد از وقوع خشکسالی می باید صورت گیرد میزان استمرار حالت خشکسالی در یک منطقه گویای شدت خشکسالی در همان منطقه است. میزان کاستی در متغیر مورد مطالعه مربوط به خشکسالی مانند بارش و همچنین زمان استمرار کمبود آن، بیانگر شدت خشکسالی است که، با استفاده از شاخص های مختلف می توان درجه ناهنجاری های منفی متغیر مورد مطالعه را مد نظر قرار داد. شاخص های خشکسالی اطلاعات متنوعی مربوط به بارندگی، برف پشته، جریان های سطحی و دیگر مولفه های تامین آب را به یک تصویر قابل فهم از وضعیت خشکسالی تبدیل می نماید. مقدار یک شاخص معمولا یک عدد می باشد که در تصمیم گیری بسیار مفیدتر از داده های خام می باشد. با استفاده از شاخص های خشکسالی می توان شدت و وسعت خشکسالی را به صورت دوره ای ارزیابی نمود. برای نظارت و ارزیابی خشکسالی، شاخص های خشکسالی با وجود اهمیت ویژه ای که دارند، دارای معایبی نیز هستند که در بررسی خشکسالی ها باید در نظر گرفته شوند. در این مقاله شاخصهای ترنت وایت (Thornthwaite)، شاخص پالمِر (Palmer Drought Severity Index) PDSI، شاخص رطوبتی گیاه (Crop Moisture Index) CMI، شاخص در صد از نرمال (Percent of Normal) شاخص توزیع استاندارد، شاخص میانگین متحرک (Moving mean)، شاخص بارندگی استاندارد شده (Standardized) (SPI) شاخص بارش مؤثر (Precipitation Index) (ERI) شاخص تأمین آب سطحی (Effective Rain Fall Index) (SWSI) شاخص خشکسالی اداره اصلاحات اراضی (Reclamation Drought)

خشکسالی در سنجش : واحدزمان، تعیین و تعریف دوره کمبود آب، دوره ذخیره منابع آب، توجه به اتلاف منابع آب با گذشت زمان، داده های مورد استفاده، گوناگونی و تنوع اطلاعات استنتاج شد.

کلیدواژگان: شاخص خشکسالی، شاخص ترنت وایت، شاخص پالمر، شاخص *CMI*، شاخص *SPI*، دهک ها، تحلیل داده های بارندگی، دوره کمبود، واحد زمان

* * *